

ad iustitiam; in justificatione, sublevat ad palmam. Serm. 17, in *Cona Dom.*

S. PETRUS
CHRYSOLOG.

94. Misericordia Dei et peccatores liberat, et restituit sanctos: quia nisi affuisset misericordia, etiam David, cum adulterat, amiserat prophetiam; et Petrus cum negat, apostolici ordinis perdidit principatum; et Paulus cum blasphemat, remanserat persecutor. Serm. 8.

S. PETRUS
DAM.

95. Aspice misericordiam Dei, licet peccaveris, licet neglexeris, et provocaveris patientiam ejus, paratus est tamen misereri, cum vuleris, et reverti ad revertentem, oblivisci et tegere peccata tua, et projicere in profundum maris. *Prosee.*

96. Nec erit mora inter confitentem et remittentem, inter gementem et gemitus exaudientem, quia misericors est.

97. Sunt homines mundi facies ad iram, difficiles ad misericordiam: Deus autem est ad irascendum difficilis, et facilis ad miserendum. Serm. 56, de *S. Martino.*

98. Offensus, te clementem promittis, penitentem admittis, punire praefermittis. *Ibid.*

99. Major est pietas Dei, quam quavis iniquitas. Serm. 58, de *S. Andrea.*

S. PROSPER.

100. Sive Deus justificet impium, sive arguat pigrum, sive expectet adversum, sive deserat puniendum, semper misericors est, semper justus, semper omnipotens. Super *Psaln.* cx, vers. 2.

SALVIANUS.

101. Indulgentissimus Dominus propensiorum se semper misericordiam praeferat, quam ultioni. Lib. 4, de *Gubern. Dei.*

102. Tanta est misericordia Dei, ut etsi nos pati vult aliqua de piaculis nostris, nolit tamen cuncta tolerare: quia castigat malos non re mala, et agnosceret non peccata nostra mavult, quam sustinere. *Ibid.*, lib. 5.

S. THOMAS
AQUINAS.

103. Magis proprium est Deo misereri et parcere, quam punire, propter ejus infinitam bonitatem. 2, 2, quaest. 21, art. 2.

S. VALENTIA
EPISCOPIUS.

104. Nullus profecto adhuc penae finis esset, nisi Christus cruentis legibus oleum misericordiae miscuisset. Homil. 13.

SENTENTIA PAGANORUM.

SENECA.

105. Pericrat totus orbis, nisi iram finisset misericordia. Lib. 4, *Controvers.* 1.

Vide etiam tit. *Adventus*, sent. 75; *Cadere*, sent. 77; *Conversio*, sent. 46; *Desperatio*, sent. 3, 47, 48; *Exaudire*, sent. 81; *Flagellum Dei*, sent. 158; *Gratia Dei*, sent. 152; *Jesus*, sent. 6; *Ira Dei*, sent. 1, 49, 63; *Judicium extrem.*, sent. 45, 119; *Justitia Dei*, sent. 24, 25; *Misericordia in genere*, sent. 66; *Oblivio*, sent. 15; *Resurrectio a peccato*, sent. 72; *Voluntas in genere*, sent. 8^o.

MODESTIA.

MODESTIA.

Etymologia. Modestia dicta est, eo quod tenet in omnibus. Serm. *Dom.* 3, *Advent.*
Modestia a modo dictus et temperis, nec plus quidquam, nec minus agens. Libro 10, *Etymol.*, verbo *Modestus.*

Definitio. Modestia est modus vite in omni verbo et opere. *De ordine vite.*

Modestia est, quae facit cultum, et motum, et omnem occupationem ultra defectum et citra excessum sistere. Part. 3 *Centiloquii*, sect. 42.
Modestia est moderatio in verbis, et actibus. Super *Epist. ad Galat.*, cap. v.

Modestia est pudici et honesti habitus de laudabili profectu verecundia. *De fructu carnis et spiritus*, cap. 17.

Modestia est virtus quae modum in dietis vel factis servat. Super *Epist. ad Galat.*, cap. v.
Modestia proprie est virtus modificans verba. Super 1, *B. Petri*, cap. III.

Modestia est virtus, quae omnes motus illicitos omnium membrorum corporis refranans. *Ibid.*

Modestia est virtus, quae refranatur appetitus inordinatus cupiditatis inquietum vitiosum. Parte 4, de *Descrip. terminor.*, cap. *Temperantia.*

Modestia est virtus, per quam aliquis in omnibus exterioribus modum tenet, ut non offendat cuiusquam aspectum. Super *Epist. ad Titum*, cap. III, lect. 1.

Modestia est in animo continens moderatio cupiditatum. Lib. 3, de *Arte rhetor.*, ad *Herennium.*

Modestia est, per quam pudor honestus, clarum et stabilem comparat auctoritatem. Lib. 2, de *Inventione rhetor.*

Modestia est scientia earum rerum, quae aguntur, aut dicuntur, loco suo collocandam. Lib. 1, de *Officiis.*

Modestia est bona circa corporis motum compositio. Sisygia 6, de *Definit.*

Divisio. Modestia est in duobus maxime; sc. in pace mentis, et honestate corporis. Serm. *Dom.* 3, *Advent.*

Differentia. Inter modestiam et continentiam hoc interest, quod modestia in viris perfectis est, consummatque virtus: continentia vero in via quidem virtus est, sed nequum pervenit ad calcem. Lib. 3, super *Epist. ad Galat.*, cap. v.

SENTENTIA PATRUM.

1. Ipsum vocis sonum libet modestia, ne cuiusquam offendat aurem vox fortior. Lib. 1 *Offic.*, cap. 18.

2. Magna est modestia, quae cum sit etiam sui juris remissior, nihil sibi usurpans, nihil vindic-

ans, et quodammodo intra vires suas contractior, dives est apud Deum, quia portio Dei est. Lib. 4, *Offic.*, cap. ix.

3. In modestia maxime tranquillitas animi, studium mansuetudinis, moderationis gratia, honesti cura, decoris consideratio spectatur. *Ibid.*, cap. 43.

S. ANTONIN.

4. Modestia componit hominem in vestitu, in cunctis, et usu sensuum. Part. 1, tit. 4, cap. 3, § 2.

5. Modestia indecentiam cavet in verbo, in risu, in motu corporis, in membrorum situ, in occupatione vel actu, in habitu. Part. 4, tit. 4, de *Temperantia*, cap. 10, § 1.

S. AUGUST.

6. In omnibus motibus vestris nihil fiat, quod cuiusquam offendat aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem. Regula 3, ad *Clericos.*

7. Sit actus corporis purus, modestus, totius expertis insolentiae et lasciviae, levitatis et ignaviae. *Prosee.*

8. Sit sermo rarior, vultus hilarior, aspectus verecundior, inaccessus modestior. *De Spiritu et anima*, cap. 62.

9. Incompositio corporis, inaequalitatem indicat mentis. Habetur in *Decret. Gratiani*, dist. 44, canon. *Clericus.*

FR. ARD.

10. Nihil tam idoneum homini, nihil tam congruum christiano, maximeque monachum nihil adeo deceat, quam modestia. Serm. de *Duodecim interrogativis B. V. Mariae*, ex verbis Apocal.: *Signum magnum apparuit*, n. 11.

11. Modestia animi probat sapientem, Serm. 85, super *Cant.*

12. Modestus moderatur curas, temperat a superfluis, non deest necessariis. Lib. 2, de *Consider. ad Eugen. pap.*

13. Magna est modestia, individua verecundia socia, quae cum sit sui juris remissior, nihil usurpans, nihil vendicans, et quodammodo intra vires suas contractior, dives est apud Deum. *De ordine vite.*

14. Verecunda modestia, et modesta verecundia est, quae nulli insidias implicatur, laesa non irascitur, et cunctos simpliciter respiciens, de nullo sinistrum aliquid suspicatur. *Ibid.*

15. Sit tibi gravis in inaccessu, in sermone pondus, et in verbis modus, haec si custodieris, eris modestus. *Ibid.*

16. Ipsum sonum vocis libet modestia, ne cuiusquam offendat aurem vox incomposita. *Ibid.*

17. Modestia sobrietatis et verecundiae comes est; humilitatis regulam custodit, tranquillitatem animi servat, continentiam et castitatem diligit, fovet decus et honestatem, restringit ratione appetitum, iram contemnit, nec rependit contumeliam. *Ibid.*

MODESTIA.

MODESTIA.

18. Si gravis aspectus, ac motus honestus, et decorus gestus. Lib. 2, *Padag.*, cap. 7.

19. Modestum ac gravem te gere: modestia enim et gravitas, pacifcum ac tranquillum vitam statum parit. *Ad Monach.*, paren. 46.

20. Nec situs, nec tardus debet inaccessus esse. S. HIERON. *Epist.* 15, ad *Marcellum.*

21. Quo virginis verecundior est sexus, animus debet esse modestior. *Epist.* 14, ad *Mauritium Aftam.*

22. Nihil sit scornillitatis, aut vanitatis: sed magis quidquid est gravitatis et modestie; quia Christiani vita in speculo posita est. *Epist.* 53, ad *Ocean.* de *Perferendis approbriis.*

23. Gestus hominis in omni actu esse debet graciosus sine mollitie, quietus sine dissolutione, gravis sine tarditate, alacer sine iniquitudine, maturus sine protervia, et sine turbulencia severus. *De inst. novit.*, cap. 12.

24. Gestus modestia demonstrantur ex habitu conscientiae, ut talis appareat foris, qualis est intus. Lib. 3, de *Claustro animae*, cap. 22.

25. Modestia esse debet sermonis, in iudicando, in ordinando, in orando, in praedicando, in corrigendo. Super *Ecclesiastic.*, cap. xx.

26. Nihil magis graciosum reddit hominem, quam modestia. *Ibid.*, cap. xlii.

27. Vera modestia est, quando ceditur iis, qui videntur esse maiores, et illi venerantur, qui videntur esse aliis indigniores. Homil. 33, super *Gen.*

28. Magna animi modestia, ubi non est damnosum, condescendit. Homil. 6, super *Acta Apost.*

29. Gravis et modestus vir, ne in magnis quidem rebus intumescit, cum suum non ignoret imbecillitatem. Homil. 1, super 1 *Cor.*

30. Nunquam eris modestus, neque tum quando modestus es, si pro mercede facis; nihil estimas modestiae virtutem, si non ipsam amas. Homil. 13, super *Epist. ad Hebr.*

31. Pudore oculos attollere erubescere, incedere deposita facie, perculso corde, lugubri veste. Lib. 2, de *Synonym.*, cap. 5.

32. Religiosorum modestia non sit modesta, sed sancta. Serm. 4, *Quadrag.*

33. Non sis fastuosus in vultu, non vultuosus in verbis, non nimis exasperans, non superfluous in victu, non notabilis in vestitu. *Epist.* 132, ad *quendam Abb.*

34. Modestiam cum religiosa hilaritate, prout tibi congruit, moribus ostende. *De exercit. spirit.*, cap. 5, sect. 4.

SENTENTIA PAGANORUM.

35. Nec vestimentorum minor, nec excellentiae formae, nec auri magnitudo tantum valet ad mu-

CLEM. ALEX.

S. EPIPHAN.

S. HIERON.

HUGO A. S.

VICTOR

HUGO CARP.

S. JOANNES

CHRYSOST.

S. ISID. HISP.

S. LEO I.

PETR. BLES.

THOMAS

A. KEMPIS.

ARISTOTEL.

liferis laudem, quantum modestia in rebus, ac studium honeste decoreque vivendi. Lib. 2, *Economic.*, cap. 1.

SENECA.

36. Modestus incessus, et compositus; probus vultus, ac gestus, conveniunt prudenti viro. Epist. 66.

37. Sales tui sint sine dente, joci sine vilitate, risus sine cachinno, vox sine clamore, incessus sine tumultu. *De quatuor virtut.*

Vide etiam tit. *Aspectus*, sent. 104; *Mansuetudo*, sent. 28; *Motus*, sent. 63.

MODUS.

S. THOMAS AQUINAS.

Definitio. Modus est quem unicuique rei propria mensura præfigit. 2, 2, quæst. 27, art. 6, argum. 3.

PLATO.

Modus est modum excessus, et defectus. *Sisygia* 6, *de Definit.*

SENTENTIE PATRUM.

S. AMBROS.

1. Habeat caput in omnibus rationem, et finis modum. Lib. 1, *Offic.*, cap. 22.

2. Modum nescit ponere voluptas. Lib. 6, *Hexameron*, cap. 8.

S. AUGUST.

3. Mensura omni rei modum præfigit. Lib. 4, *de Genesi ad litter.*, cap. 3.

4. Modus pater est ordinis. Lib. 2, *de Ordine*, cap. 19.

5. Ubi modus est, nec plus est quidquam, nec minus. *De beata vita*, in disput. tertie diei.

6. Quod evenit ultra quam satis est, ibi desideratur modus: et res quæ nimia est, modo eget. *Ibid.*

7. A modo et plus et minus aliena sunt. *Ibid.*

8. Modus animi, sapientia est. *Ibid.*

9. Modus ubique servandus est, ubique amandus. *Ibid.*

10. Modum in omni re dominari decet. *De Moribus Manich.*, cap. 16.

11. Non erat omnino quod responderem veritate convictus. Modo, ecce modo, sine paululum, sed modo et modo non habebant modum. Lib. 8, *Confess.*, cap. 5.

12. Quæ non semper, nec eodem modo sunt, eodem modo semper nostri omnia. *Ibid.*, cap. 3.

13. Non possumus dicere bene moveri aliquid, si modum non servat. Lib. 1, *Misticæ*, cap. 2.

14. Deus habere modum dicendus non est, ne finis ejus dici putetur: nec ideo tamen immoderatus est, a quo modus omnibus tribuitur rebus. *De natura boni*, cap. 22.

15. Omnis modus in quantum modus est, bonus est: unde omnia moderata, modesta, modificata, dici sine laude non possunt. *Ibid.*

16. A Deo est omnis modus, species et ordo. *Ibid.*, cap. 2 et lib. 11, *de Civ. Dei*, cap. 15.

47. Si custodiant omnes nature modum, nullum erit malum. *Ibid.*, cap. 37.

48. Tene modum, si non vis perdere modum. S. BERNARD. Lib. 2, *de Consid. ad Eugen. Pap.*

49. Medium sedes est modi, et modus virtus. *Ibid.*

20. Omnem extra modum habitationem, sapiens exilium reputat. *Ibid.*

21. Modus diligendi Deum, sine modo diligere est. *Tractatu de Diligendo Deo.*

22. In omnibus modus eligendus est melior. Lib. 3, *de Consid. ad Eugen. pap.*

23. Virtus non est aliud quam modus; hunc modum prudentia invenit, ut in omnibus non excedas, sed circa centrum consistas. Serm. 6, in *Hexam.*

24. Deus creavit omnia in modo, nec aliquid voluit esse sine modo. Serm. 4, *de uno Mari.*

25. Modus in gestu, et sono considerari debet. In *Speculo discipl.*, part. 4, cap. 20.

26. Modum adhibes in dolore, memor illius sententia: Ne quid nimis. Epist. 3, *ad Heliodor.*

27. Impatientia nescit modum. Epist. 17, *ad Marcellan.*

28. Difficile est modum tenere in omnibus: modus virtus est, vitium nimietas reputatur. Epist. 27, *ad Eustoch.*

29. Optimus est in omni re modus, et laudabilis ubique mensura. Epist. 1, *ad Demetriad.*

30. In bonis rebus quidquid modum excesserit, vitium est. *Ibid.*

31. Quidquid supra modum est, in vitio est. Lib. 9, *super Isaiam*, cap. xxx, *super illud: Numer.* 20: *Nec ac dexteram*, etc.

32. Tenendus in omnibus modus: quod enim excedit modum, excedit et vires. Lib. 1, *de Clastro anim.*, cap. 44.

33. Modus servat rem incolumem, quam immoderatio confundit. *Ibid.*

34. Modus æqua lance librat onera fortiorum, sicut debiliun: ne graventur fortiores, aut debiles opprimantur sub onere. *Ibid.*

35. Modus ubique bonus est. Homil. 51, *super Gen.*

36. Quod modum non servat, injucundum est. Homil. 16.

37. Modus est pulcherrima virtus, sine quo omnis virtus vitium reputatur. In cap. 2 *Regul. S. Benedict.*, verbo *Magna*.

38. Difficile est modum omnibus adhibere factis. *De ruina Monast. Ordin.*, cap. 7.

39. Tene modum in omni opere, in omni re tene temperamentum. *Prose.*

40. Nihil intemperantius agas, nec minus, nec nimium aliquid, nec ultra quam oportet, nec infra.

41. Etiam in bonis immoderatum esse non decet, bona immoderato usu noxia efficiuntur.

42. Nimietas enim omnis, in vitio deputatur: omne autem quod cum modo fit, salubriter fit.

43. Perspice quoque quid cum aptum sit temporis: quid, ubi, quando, qualiter, quamdiu facere debeas. Lib. 2, *de Synonym.*, cap. 16.

S. ISIDORUS PELUSIOTA.

44. Virtutis labor moderatus sit, ne immoderatus mutationis modus existat. Lib. 2, epist. 43, *ad Monachos.*

45. Nihil tutum est, quod modum excedit, quem servare convenit. *Parænes.* 75.

S. NILUS.

46. Quid durius, quid difficilius, quam nil faciendum negligere, et in omni suo facto nunquam modum perturbare, numquam mensuram excedere? *Prose.*

RICHARD. A S. VICTOR.

47. Crede mihi, nihil a se animus difficilius extorquet, quam ut in omni affectione sua modum servet. Part. 1, *de Benjamin minore*, cap. 69.

48. Quidquid modum excedit, et discretionem non tenet, nec Deo placeat, nec diu durare solet. *De discipl. Clastr.*, cap. 9, sect. 2.

SENTENTIE PAGANORUM.

ARISTOTEL.

49. Omnis modum superans vitiositas, vel ferina est, vel morbosa. Lib. 7, *Moral.*, cap. 5.

CICERO.

50. Modus est optimus, decus ipsum tenere, nec progredi longius. Lib. 1, *de Officiis.*

51. Modum rerum fingere non possumus, animorum modum tenere possumus. *De paradox.*, cap. 4.

EPICETUS.

52. Modus pecunie, corpus est unicuique, ut calcei pes: si igitur in eo insiteris, modum servabis: sin præterieris, jam velut per præcepit referri necesse erit; ejus enim quod semel transierit modum, nullus est terminus. In suo *Enchirid.*, cap. 61, per totum.

HEGO A S. VICTOR.

53. Optimus modus est, servare modum: sed non magis servat modum, qui infra rem quam qui supra. Lib. epist. 20, *ad Cornelium Tacitan.*

FLINIUS II.

54. Nota semel multitudo, modum non servat. Lib. 5, *Declamat.*, controvers. 8.

SENECA.

55. Modum tenere in eo difficile est, quod bonum esse crederis. Epist. 23.

56. Nunquam permittosa servant modum. Epist. 85.

MOLESTIA.

Definitio. Molestia est ægritudo animi permanens. Lib. 4, *Tuscul. quæst.*

SENTENTIE PATRUM.

S. AMBROS.

1. Quælibet jacula justo nocere non possunt, cui Deus lux est. *De Nabuthæ.*, cap. 14.

2. Quam deforme est, pro beneficio ei, qui te adjuvit, rependere molestiam! *De Tobia*, cap. 2,

3. Nisi correptis hæreditatem Deus dare disponeret, erudire eos per molestias non curaret. Part. 4, tit. 3, cap. 7, § 9.

S. ANTONIN.

4. Appetere voluptates corporis, et vitare molestias, ferine vite omnis actio est. Lib. 1, *de Libertate arbitrio*, cap. 8.

S. AUGUST.

5. Si vos aliqua molestia temporalis exagitat, ipsa vos magis admonere debet, quemadmodum de illa vita cogitare debeatis, ubi sine aliquo labore vivatis, evadentes non molestas angustias temporis parvi, sed horrendas penas ignis æterni. Epist. 138, *ad Clerum.*

6. Verius atque jucundius est gaudere hominem de bona conscientia inter molestias, quam de mala inter delicias. *De Catechizand. rudibus*, cap. 16.

7. Nemo frangitur adversarum rerum molestia, qui prosperarum dilectione non capitur. *De Serm. Dom. in monte*, lib. 2.

8. Molestias exereitata vita justorum, splendidius emittit. *De natura et gratia*, cap. 23.

9. Brevis est molestia tua, æterna erit beatitudo tua: ad modicum doles, sine fine gaudebis. *Super Psalm. xxxvi*, vers. 48.

10. Premunt nos, sed non opprimunt: urgent nos, sed non demergunt. *Super Psalm. iii*, vers. 8: *In ditibus aquarum multarum.*

11. Ubi nulla adversitas tubat, ibi nulla molestia inquietat. *De conflictu vitior., et virt.*, cap. 26.

12. Cui molestia sunt tempora, si homines sibi non sint molesti? *De verb. Apost.*, serm. 4.

13. Melius est post paucas angustias ad æternam beatitudinem pervenire, quam post brevem lætiam ad interni profunda descendere. Serm. 1, *vigilia Ascens.*, *super illud Matth. v: Beati qui lugent*, etc.

14. Ubiq; majus gaudium, molestia majori præceditur. Lib. 8, *Confess.*, cap. 3.

15. Molestias corporales absit ut dicamus necessitatem habere peccandi. *De nat. et grat.*, cap. 23.

16. Diffunderis animo cum delectaris, contraheris animo cum molestaris. Tract. 46, in *Joan.*

17. Quod tibi adversum est, sit mihi molestum. Lib. *Medit.*, cap. 7.

18. Sufficit ad salutem, corporis molestias patienter ferre: sed cumulus est, etiam liberiter in fervore spiritus eas amplecti. Serm. *de Tribus ordin.*

S. BERNARD.

19. Quemadmodum fieri nequit, ut aliquis super terram effugiat hunc aerem: ita impossibile est homini, quamdiu in hoc sæculo est, tribulationibus atque molestiis non tentari. Adhort. 4.

20. Cum inde quisque molestias invenit, unde vitare molestias quæsit, sauciatus de ipso suo medicamine languescit. Lib. 8, *Moral.*, cap. 20.

S. EPIPHAN.

S. GREGORIUS MAGNUS.

21. Molestia corporalis, salus est cordis. Part. 8, *Pastoral.*, cap. 4, admonit. 13.
22. Studendum summopere est, ut res aspera fiat mercedis occasio. Lib. 8, in *Registo*, indict. 3, cap. 37, epist. 37, ad *Innocent. episc.*
23. Molestia corporalis, admissa peccata dituit, et ea quæ admitti poterant, compescit. Part. 3, *Pastoral.*, cap. 4, admonit. 13.
24. Nihil veritatem obscurat, quod molestia afficitur. Epist. 17, ad *Eusebium episc. Caesariens.*
25. Quod invite fit, statim molestiam affert. Et hab. apud D. Joan. Damasc., lib. 4, *Parall.*, cap. 58.
26. Gravem molestiam interius homo contrahit ab externis sensibus. Centuria. 2, sententia 70.
27. Iusti quanto amplius impetuntur, tanto gloriosius coronantur. Super *Hierem.*, cap. 39.
28. Monachorum et crucifixorum vita, quæ onerosior ac molestior hominibus solet videri, multo hæc seculari tenera molli, et flexibili jucundior est. Homil. 69, super *Math. Oper. perfect.*
29. Forum, urbes, et tumultus platearum Monachi fugientes, in montibus vivere malunt, ubi nihil sibi cum hæc secularibus rebus commune est, ubi nihil humanarum rerum perturbat, non molestia, non dolor, non acerbior cura, non pericula, non livor, non turpis amor, non aliud hujusmodi, sed quæ sunt futuri regni meditantur. *Ibid.*
30. Monachi illico postquam lectulo splendet et læti surrexerunt, in choro constituto integra conscientia, omnes quasi ab uno consonanter ore, hymnis diligenter Deum laudant. *Ibid.*
31. Non affectio, non insidias, non alia res ulla molestiam afferre potest animo recto sapienti. Homil. 1, super *Epist. II Cor.*
32. Nihil enim aliud molestum est quam Deum habere offensum. *Ibid.*
33. Rerum subite mutationes solent afferre molestias. Epist. 164.
34. Oculis cordis tui illum respiciat, qui molestias exercere te sinit, magis quam eos, qui tibi molesti sunt. In *Canone vite spirit.*, cap. 9.
35. Etiam exigua molestia propter Deum equanimiter tolerata, incomparabiliter præstantior est, quam sint multa et grandia honorum operum exercitia. *De Inst. spirit.*, cap. 8.
36. Molesta quoque animam vel corpus gravantia, quomodoque, aut undeumque adveniant, non aliunde, quam de manu Domini suscipias. In *Brevi regula tyronis*, verbo *Adversa.*
37. Felix commercium nunc subjacere molestias, et ad angelicæ postmodum transferri gloriam dignitatis. Lib. 8, epist. 6.

S. GREG.
NAZ.

DESUCHIUS.

HUGO CARD.

S. JOHANNES
CHRYSOST.JOAN.
SABESD.LEODICUS
BLOSUIS.S. PETR.
DAM.

SENTENTIE PAGANORUM.

38. Voluptates repudiandæ sunt, et molestia non recusanda. Lib. 4, de *Finibus.*
39. Corpus anime molestum, non natura, sed peccatum fecit. Sent. 131.

MONACHUS.

Etymologia. Monachus, græca etymologia vocatur, eo quod sit singularis : *μόναχ*; enim græce, singularitas latine dicitur. Ergo si solitarius interpretatur vocabulum *Monachi*, quid facit in turba, qui solus est? Lib. 7, *Etymolog.*, cap. 13.

Descriptio. Monachus est ordo et status angelicus in corpore materiali et sordido consummatus. *Prosec.*

Monachus est, qui solum ad Deum acie mentis intentus, illum semper orat in omni tempore, et loco, et re.

Monachus est perpetua nature violentia, sensuumque vigilantissima, ac indefessa custodia.

Monachus est castificatum corpus, expulsum os, animusque semper divino lumine irradiatus.

Monachus est afflictus et moerens animus, qui jugi mortis memoria, sive vigilans, sive obdormiens, seipsum semper exercet. Grad. 1.

Monachus est, qui mentem suam a rerum terrarum amore segregatam habet, ut per assiduitatem in Deo amando et colendo perdetur. Centuria 2, de *Charit.*, cap. 51.

Monachus is est, qui in perpetuo mentis excussu, ac vite mænore versatur. Orat. 8, de *Superbia.*

SENTENTIE PATRUM.

1. Decet monachum esse alienum ab omni creatura, ut soli Deo intra se nude, et expeditè intendat, vacet, et adhareat. *De adherendo Deo*, cap. 10.
2. Melius esset ut Deo quis sine professione serviret spontaneus, quam in monasterio professione se alligans servire cogere tur invitus. *De similitud.*, cap. 21.
3. Si monachus penitentiam non egerit, majori quam lætus damnationi subjacebit. *Ibid.*, cap. 32.
4. Monachus ut vere monachus esse reputetur, pura ejus debet esse obedientia, stabile propositum ejus, et perseverantia firma. *Ibid.*, cap. 9.
5. Nihil cuiquam prodest habitum monachi exteriorum habere, si non studuerit et interiorum. *retinere. Ibid.*
6. Graviter irascitur Deus peccanti monacho, quam alii, quia de proposito altiori cadit : sed benignius et familiariter suscipit Deus monachum penitentem, si ad sum propositum redit, quam

CICERO.

SIXTUS
PELUSOVIT.

S. ANTONIUS

S. ISID. HISP.

S. JOAN.
CLIM.

S. AUGUST.

S. MAXIMUS
MART.

S. NILUS.

S. ALBERTUS
MAGNUS.

S. ANSELM.

non monachum, qui ad idem propositum non venit. Epist. 3, ad *Hevricum.*

7. Cum diabolus monachum vitam, quam professus est, odio nequit obruere, nititur eum conversationis in qua est subruere fastidio. Epist. 7, ad *Levronem monach.*

8. Monachus debet claustro esse contentus; quia sicut piscis sine aqua caret vita, ita sine monasterio monachus. Part. 1, tit. 3, cap. 7, § 1.

9. Nulla pejor bestia malo monacho, et ideo si se non corrigat, separandus est. Part. 2, tit. 2, cap. 1, § 4.

10. Monachus non debet se qualibuscumque negotiis implicare, sit claustro suo contentus. *Prosec.*

11. Quia sicut piscis sine aqua, caret vita : ita et Monachus sine monasterio. *Ibid.*

12. Qui aliquid habebant in seculo quando ingressi sunt monasterium, libenter velint illud esse commune : qui autem non habebant, non ea querant in monasterio, quæ nec foris habere poterant : sed tamen eorum infirmitati quod opus est, tribuant, etiam si paupertas eorum, quando foris erant, nec ipsa necessaria poterat invenire. Regula 3, ad *Clericos.*

13. Non ideo se putent esse felices, quia invenerunt victum et tegumentum, quale foris invenire non poterant : nec erigant cervicem, quia sociantur eis, ad quos foris accedere non audebant : sed sursum cor habeant, et terrena vana non querant, ne incipient esse monasteria divitiarum utilia, non pauperibus, si divites illic humiliantur, et pauperes illic infantur. *Ibid.*

14. Nimis dolendum, si ad tam ruinosa superbiam monachos surrigamus, et tam gravi contumelia clericos dignos putemus, cum aliquando etiam bonus monachus vix bonum clericum faciat : ita ipsi vulgares de nobis jocabuntur, dicentes ; Malus monachus bonus clericus est. Epist. 76, ad *Aurelium.*

15. Cur volatilia cæli non vobis sunt exemplo ad nihil reservandum et vultis ut sint exemplo ad nihil operandum? *De Opere monachor.*, cap. 24.

16. Tam multos hypocritas sub habitu monachorum usquequaque dispersit calidissimos hostes, circumvenientes provincias, nusquam missos, nusquam fixos, nusquam stantes, nusquam sedentes. *Ibid.*, cap. 23.

17. Hæc sunt, quæ excæcant monachum, et conversum efficiunt perversum : velocis ad mensam, tardus ad Ecclesiam ; potens ad potandum, sed piger ad psallendum ; pervigil ad fabulas, somnolentus ad vigiliis ; proceax ad loquendum, sed mutus ad canendum ; promptus ad iram et detractorem, piger vero ad orationem ; invidie

amator, pauperum Christi persecutor ; festucant in alio oculo respiciens, sed trabem in oculo suo non considerans ; alios vituperans, seipsum laudans ; malitiæ inventor, disciplinæ destructor ; amicus vitiorum, hostis virtutum. *De spectulo peccatoris*, cap. 8.

18. Qui non custodit linguam suam, monachus non est : qui autem moderatur linguam suam, prudentissimus est, verusque monachus. Serm. 3, ad *Fratr. in eremo.*

19. Ama, o monache, solitudinem, fuge multitudinem, nec comprehendaris in verbo, ne confundaris in facto. *Ibid.*

20. O monache, nisi in proposito tuo perseveraveris, morieris ! si incipisti edificare, perlice : si non incopisti, incipe. *Prosec.*

21. Si obtulisti florem juventutis tuæ diabolo, saltem facem senectutis tuæ immolare non differas Christo. *Ibid.*, serm. 8.

22. Monachus qui patiens non est, monachus non est. Serm. 16 ad *Frates in eremo.*

23. Oportet monachum præ omnibus vitam inopem possidere, corporis quietem, habitus honestatem, vocem moderatam, sermonem ordinatum, cibum et potum temperatum. Segm. 3, *Exercitamentor.*

24. Oportet monachum coram senioribus tacere, coram sapientioribus audire, erga æquales charitatem habere, erga inferiores amicum consilium tenere, a malis et carnalibus secedere, plura cogitare, pauca loqui, non facilem esse ad risum, verecundia ornari, oculos deorsum habere, animam sursum levare, obedientem esse, manibus laborare, semper extremorum meminisse, spe gaudere, afflictionem sufflere, indenter orare, in omnibus gratias agere, humilem esse, arrogantiam odisse, sobrium esse. *Ibid.*

25. Altior professio virtutis, altiorum debet ritum tenere vivendi. *De Templo Salomonis*, cap. 7.

26. Puta te monachum esse, non medicum ; nec completionem judicandum, sed de professione. Serm. 30, super *Can.*

27. Monachus habitu mentiens, frontosus est ad verecundiam, insensatus ad metum, inflexibilis ad pietatem, ad iram proceps, andax ad facinus, pronus ad injurias. Epist. 198, ad *Innocent. pap.*

28. Monachus non habet docentis, sed plangentis officium : quippe cui oppidum carcer esse debet, et solitudo paradus. Epist. 233, ad *Hevric. Mogunt. archiep.*

29. O quantum distamus ab his, qui in diebus Antonii extiterunt monachi ! In *Apologia ad Guillelm. Abbat.*, verbo *Dicitur.*

S. BASILIUS
MAGNUS.

V. BREA.

S. BERNARD.

30. Eo ipse habitus noster (quod et dolens dico) qui humilitatis esse solebat insigne, a monachis temporis nostri in signum gestatur superbia. *Ibid.*

31. Qui linguam suam et ventrem custodire non potest, monachus non est. *De inter. domo*, cap. 50.

32. Summa virtus monachi, humilitas est: et summum vitium ejus, superbia est. *Prosec.*

33. Superbiendo, contendendo, dimicando, murmurando, detrahendo, susurrando, negligendo, contemendo, et proprias voluntates faciendo infinitas monachi culpas incurrunt. *De ordine vit.*

34. Ille qui se pro Deo duritie tradit monachorum, assiduum debet esse in orationibus, lacrymas suas Deo, non hominibus offerre: jejunia in aurigae modum pro lassitudine et viribus corporis temperare. *Ibid.*

35. Hoc solum attende quod monachus factus es, et ideo ae age que monachi sunt. *Ibid.*

36. Sic in cunctis se habeat monachus, ut si deficiat videntes, ut nemo dubitet cum vel viderit eum vel audierit, quid vere sit monachus. In *Sp.culo monachorum*.

37. Sit monachus quasi Melchisedech, sine patre, sine matre, sine genealogia. *Ibid.*

38. Qui propter ipsum Christum seipsum odit, et super omnia illum diligit, vero monachus est: et qui talis non est, licet sit cucullus, licet sit pannosus, sive abrasus, sive tonsuratus: habeat quidquid vis, est imago vel pictura monachi, et non est monachus. *Serm. 15 de Cena Domini*.

39. Quanti sunt monachi corpore claustrales, mente seculares: pigri ad lectionem, tardi ad orationem: in choro dormientes, in refectorio vigilantes. *Ibid.*, serm. 3.

40. Nemo se decipiat, nemo se seducat, nemo in gloriosa veste confidat: non enim vestis religiosa, sed mentium munditia monachum facit: non capitis abrasio, sed Christi dilectio probatum monachum reddat. *Ibid.*, serm. 11.

S. BONAV.

41. Qui querulosus est, monachus non est. *Prosec.*

42. Qui malitiam in corde tenuerit, monachus non est.

43. Qui iracundus est, monachus non est.

44. Qui elatus et verbosus est, monachus non est.

45. Qui vere monachus est, semper est mansuetus, humilis, et charitatis plenus. In *Octo collat.*, collat. 8.

CONCILIIUM TRIDENT.

46. Et si habitus non facit monachum, oportet tamen monachos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant. *Session. 14, decret. de Reformat.*, cap. 6.

47. Non locus desertus, sacculus pro veste, legumen pro cibo, neque jejunia, neque chameunia simpliciter, monachum absolvunt. *De duplici martyrio*, cap. 14.

S. EPHEREM.

48. Sumus habitu monachi, sed moribus crudeles; habitu humiles, et moribus pestiferi; habitu religiosi, et moribus exitiosi; habitu amici, et moribus inimici; habitu gratiosi, et moribus odiosi; habitu exercitatores seduli, moribus athletae ignavi; habitu sobrii, moribus praedones; habitu pudici, animo adulteri; habitu modesti, moribus vagabundi; habitu mites, moribus arrogantes; habitu consolatores, moribus destructores; habitu consiliarii, moribus obrectatores; habitu simplices, moribus duplices; habitu defensores, moribus proditores. *Adversus vitiosos viuentes*.

49. Monachus citra diligentiam ac patientiam, ad perfectionem religionis pervenire non poterit. *De recta vivendi rat.*, cap. 45.

50. Monachum non tonsura commendat, seu habitus: sed celeste desiderium, divinumque vivendi institutum, quibus optima declaratur vita. *De Vita spiritus*, cap. 69.

51. Bellum militum breve, sed monachi pugna, quoad usque emigret ad Dominum, durat. *De Adhort. ad pietatem*.

52. Fugere oportet monachum, et tacere, atque abstinere: fugere haereticos et homines perniciosos, tacere vetita, Deoque non placenta, abstinere a turbis rebusque mundanis. *Adhortat. 1.*

53. Considera habitum, quo indutus es, o monache, et cerne quantum sit inter hunc, saeculari remque discrimen. *De Virtute*, cap. 9.

54. Monachus strenuus, cruce Christi laqueos fugat diabolicos: monachus autem terrena sapiens ac spectans, omnibus est satanicus. *Ad Monachos*. *Parenes. 1.*

55. Qui cupit fieri monachus, nec potest contumelias, ac contemptus, et penas sufferre, nequit esse monachus. *De Humilit. comparanda*, cap. 7.

56. Vita monachorum Angelis similis, eorumque institutum divino mysterio plenum est. *De Perfect. monachi*.

57. Multis difficultatibus est exposita monachorum vita: nam si remissior sit, decipitur; si minus sincera sit, cito instar vini aqua mixti pervertitur; et aescens non amplius in pretio est, sed vilescit: non amplius usui, sed damno: nec oblectamento, sed nauseae. *Ibid.*

58. Multi habitu monachi, sed pauci certiores: tempore enim tentationis probatio apparat monachi. In prolog.

59. Melior est monachus pauper, vitam quietam

degens cum humilitate, quam dives monachus superbia et elatione animi tumens. *De Timore Dei*.

60. Monachus superbus, velut aquila, est absque pennis: monachus humilis, levis et celer est cursor, et tanquam sagittarius jaculandi peritus. *Ibid.*

61. Monachus piger, nec sibi est utilis, nec proximo. *Ibid.*

S. EUSEBIUS CESARIENSIS.

62. Monachus id est unus: non decet monachum velle habere et nolle, nisi in non peccando. *Prosec.*

63. Ideo sicut unum est nomen monachi, ita sit unum velle et unum nolle. *Epist. ad Damas. Pap. de Mort. S. Hieron.*

64. Monachus sine misericordia, navis est in medio pelagi undique perforata. *Ibid.*

65. Non vestimentis et ordine solum quis est monachus, sed vita: parum prodest differentem esse vestimentis a secularibus, et concordem vita. *Ibid.*

66. Nulla certe in mundo tam crudelis bestia, quam malus monachus. *Ibid.*

CULLEBERTUS ANGL.

67. Monachorum est non colloquium, sed silentium: non questiones, sed quietem sectarii. *Serm. 7, super Cant.*

GLOSS. ORD.

68. Veri monachi sunt, qui omnibus mundi negotiis spretis, spiritui subito protegente praemium aeternum districta vita, voluptate mortificata quaerunt: qui pompam mundi calcantes, humilia amplectentes, soli Deo placere cupiunt. *Super Num.*, cap. 1.

S. GREGOR. MAGNUS.

69. Monachus, qui in terra possessiones quaerit, monachus non est. *Lib. 3, Dialogi.*, cap. 14.

70. Quid est habitus monachi, nisi contemptus mundi? quomodo igitur mundum despiciunt, qui in monasterio positi, aurum quaerunt? *Lib. 10, in Registro*, cap. 22, epist. 22, ad *Joan. Subdive*.

71. Monachus reverentiam sui habitus in actu, in locutione, in cogitatione semper circumspectat, et ea quae mundi sunt perfecte deserat. *Prosec.*

72. Quod ostendit humanis oculis habitu, hoc ante Dei oculos, moribus pretendat. *Hom. 17, super Eoan.*

73. Monachorum quidem species tenetur, multa vero sub sanctitatis habitu secularia aguntur. *Lib. 6, in Registro*, ind. 15, cap. 193, epist. 29.

HESYCHUS.

74. Hic profecto verus est monachus, qui recte temperantiam diligit et hic vere temperans est, qui monachus est animo. *Centur. 2, sent. 57.*

S. HIERONYMUS.

75. Tu si monachus esse vis, non videri: habeto curam non rei familiaris (cui renuntiando hoc esse coepisti), sed animae tuae. *Epist. 4, ad Rustic.*

Tom. III.

76. Quem monachum senseris tibi aut semper, aut crebro de nummis loquentem (excepta elemosyna, quae indifferenter omnibus patet) institorem potius habeto, quam monachum. *Epist. 13, ad Paulin.*

77. Ipsa ambitio videri et videre, salutaris et salutare, laudare et detrahere, vel audire, vel proloqui, a proposito monachorum et quiete aliena sunt. *Epist. 17, ad Marcellian.*

78. Prima virtus monachi est contemnere hominum judicia. *Epist. 26, ad Pammach.*

79. Noli inter seculares esse monachus, et inter monachos secularis. *Epist. 34, ad Julian.*

80. Parcat sibi, parcat mihi, parcat nomini christiano; monachus se esse non loquendo et discursando, sed tacendo et sedendo noverit. *Epist. 3, ad Domnionem.*

81. Monachus non doctoris, sed plangentis habet officium; qui vel se vel mundum luceat, et Domini pavidus praestoleatur adventum. *Epist. 6, adversus Vigilant.*

82. Monachus in tantum castigator sui sit, ut etiam quae tuta sunt pertimescat. *Ibid.*

83. Monachus nemper contemnat, quod semel contempsit: non questiones, sed quietem sectarii. *Regula Monachorum*, cap. 7, de *Solitudine*.

84. Monachum solitudo facit, non publicum. *Epist. 54, ad Ocean. de Vita clericor.*

85. Monachus, qui non vigilat, sed dormit, non custodit se. *Super Psalm. LXXVI, vers. 4.*

86. Monachi dicimur, et licet non simus quales esse debemus, tamen dicimur. *Super Psalm. CXLIX, vers. penult.*

87. Si vis esse monachus curialis, laudas quod non debes, defendis quod non expedit, operaris quod non licet, loqueris quod non decet. *Lib. 2, de Claustr. anim.*, cap. 16.

88. Sit honestas in habitu, mediocritas in victu, in claustris assidui, ad curiam rari: ut non sint curiales, sed claustrales. *Ibid.*, cap. 23.

89. Is qui de saeculo ad monasterium aliquid de proprio attulit, remissior in labore, paratior in habitu, delicatior in victu, honoratior praeter ceteris esse vult. *Ibid.*, lib. 3, cap. 23.

90. Si monachus est, quid facis in turba? si amas silentium, cur declamantibus assidue interesse delectaris? tu semper jejuniis et fleibus insistere debes, et tu philosophari quaeris. *Prosec.*

91. Simplicitas monachi, philosophia ejus est. Sed docere, inquis, alios volo. Non est tunc docere, sed plangere.

92. Si tamen doctor esse desideras, audi quid facias: vilitas habitus tui, et simplicitas vultus,

RUGO A. S. VICTORE.

innocentia vita, et sanctitas conversationis tue nocere debent homines.

93. Melius fugiendo mundum doces, quam sequendo: considera ubi sis, et quid agere debeas, facile agnosces. Lib. 4, *Dilasc.*, cap. 8.

RUGO CARD.

94. Monacho qui libenter in curiis commoratur, non placet observantia regularis, neque vita claustralis. Super 4, *Regul.*, cap. 9.

95. Derisor est monachus caudisus et litigiosus, qui exterius nomine et habitu militat Deo, interius corde, ore, et opere militat diabolo. *Prose.*

96. Qui mortuus est et litigat: qui sepultus, et discurret ubique portans sudarium suum, quae maior derisio ista? Super *Prov.*, cap. 22.

97. Multi sunt, qui jam diu monachum gestaverunt, et adhuc non possunt parere. Super *Eclesiasten*, cap. 3.

98. Quando monachus incipit esse malus, nullus peior: quando bonus, nullus melior. Super *Apocal.*, cap. 2.

JOAN. CASS.

99. Monachum ut militem Christi in prociutu semper belli positum, acinetis lumbis jugiter oportet incedere. De *Canob. inst.*, lib. 1, de *Habitu*, cap. 2.

100. Vestis sit monachi, quae corpus contegat tantum, et repellat nuditatis verendum, et frigoris retundat injuriam: non quae seminaria vanitatis, aut elationis contriatur. *Ibid.*, cap. 3.

101. Monachus spiritualia mella condere cupiens, velut apes prudentissima debet unquamque virtutum ab his, qui eum familiariter possident deplorare, et in sui pectoris vase diligenter recondere: nec quid minus aliquis habeat discutere, sed hoc tantum quid virtutis habeat contemplari, studiosaque decerpere. *Ibid.*, lib. 5, cap. 4.

102. Ita debet monachus jejuniis operam dare, quasi centum annis in corpore commoraturus: ita motus animi refranare, et injuriarum oblivisci, tristitiasque respuere, dolores quoque ac detrimenta contemnere, tanquam quotidie moriturus. *Ibid.*, cap. 41.

103. Hec est apud Aegyptum ab antiquis sancta sententia, operantem monachum demone uno pulsari: otiosum vero innumeris spiritibus devastari. *Ibid.*, lib. 10, cap. 23.

104. Probaturum est sine opere manum nec in loco posse monachum perdurare, nec ad perfectionis culmen aliquando conscendere. *Ibid.*, cap. 24.

105. Cum monachus elatione cordis in perniciosissimum teporem noxiumque concurrit: nec verus monachus, nec secularis effectus est. *Ibid.*, lib. 12, cap. 30.

106. Monachus ad perfectionem tendens, et

agonem spiritalem legitime cupiens decertare, ab omni ira furorisque vitio alienus existat. *Ibid.*, lib. 8, cap. 5.

107. Omnis monachi finis, cordisque perfectio, ad jugem atque inderuptam orationis perseverantiam tendit, et (quantum humane fragilitati conceditur) ad immobilem tranquillitatem mentis, ac perpetuam nititur puritatem. Collat. 9, *Abbat. Isaac*, cap. 2.

108. Si comparare volueris quietem securitatemque monachorum, periculis et aerumnis quibus mundi hujus homines implicantur, paupertatis requiem edacibus divitum tristitibus, et pervigilibus curis, suavissimum jugum Christi onusque levissimum facile comprobabis. Collat. 24, *Abbat. Abrahae*, cap. 25.

109. Monachi soli perpetuae conjunctionis retinent unitatem, atque indiscrete possident universa, qui omnia sua esse quae fratrum, omnia fratrum credunt esse, quae sua sunt. *Ibid.*, cap. 26.

110. Considerate monachi dignitatem vestram: Joannes princeps vestri est dignitatem, ipse monachus stultus ut natus est, in eremo vivit, in eremo nutritur, Christumque expectat in solitudine. Hom. de *Joan. Baptista*.

S. JOANNES
CHRYSOST.

111. Monachi homines pauperes sunt, pallio et habitu nihil habentes vilis, viventes in paupertate, nihil esse apparentes. Hom. 17, ad *Populum Antioch.*

112. Idonea civitatis morum demonstratio, monachorum est testimonium. *Ibid.*

113. Monachorum certamina ingens, ac labor nullus est. Lib. de *Sacerd.*

114. Monachus, qui injuriarum servat in semetipso memoriam, aspis nidificans est, lethale virus secum ubique circumferens. Gradu 9.

115. Pervigil monachus, fornicationis inimicus: somniculosus vero, contubernalis ejus est. *Ibid.*, gradu 19.

116. Monachus proprie est animi oculis omni elatione carens, immobilisque corporis sensus; jugis excessus mentis, ac moror vitae; lux cordis, oculos jugiter irradians; humilitatis abyssus, spiritum omnem praecipitans et suffocans. *Ibid.*, gradu 22.

117. Monachus simplex, rationale jumentum est obediens, quod omni usum ductori suo perfecte depositum, trahentem sequitur ut vult, donec mactetur, contradicere non novit. *Ibid.*, grad. 24.

118. Monachorum quidem lux, angeli sunt: cunctorum autem mortalium lux, monastica disciplina. *Ibid.*, grad. 26.

119. Qui suo arbitrio monasticam viam pergit,

etiamsi in omni mundana sapientia fuerit instructus, facillime perit. De *Sacerd.*

120. Verus monachus profecto non erit, qui tu monachus alteri monacho non sit per charitatem, se. adjunctus. *Ibid.*, grad. 27.

121. Patiens monachus ante monumentum mortuus est: sepulchrum enim cellulam suam fecit. *Ibid.*

JOAN.
SARESD.

122. Nulla vita fidelior, nulla simplicior, nulla felicior, quam eorum, qui in claustris fideliter degunt. Lib. 7, de *Nugis curial.*

JOAN.
TRITH.

123. Cappa non facit monachum, sed vita religiosa, et a mundi vanitatibus aliena. *Prose.*

124. Qui autem cupiditatibus extenditur, qui mundi negotiis implicatur, qui divitias seclatur atque honores, monachi vocabulo indignus est. Lib. 3, de *Vir. illustr. ord. S. Bened.*, cap. 338.

125. Si verus monachus esse desideras, fuge homines, ama secretum cellae, otium vita, habeo charitatem. *Ibid.*, cap. 339.

126. Totam vitam monachi debet esse penitentialis, etiamsi culpis videatur esse immunis. *Ibid.*, in fine, etc.

127. Sic vivamus monachi, ut non timeamus mori: bona enim vita, non est morti obnoxia. *Ibid.*

128. Nostrum monachi, eheu! tunc se religiosos aestimant, si mundi divitiis studiosius intendant. *Prose.*

129. Paucos nunc invenies, qui contemplationi vacent, qui orationibus insistant, qui divinis Scripturis invigilent.

130. Multi autem terrena sapiunt, divitias quaerunt, honores ambiunt, solitudinem fugiunt, in urbibus conversantur. *Ibid.*, cap. 338.

131. Quid monastica vita in terra invenitur jucundius? Monachi enim sancti cum apostolis non solum verbo, sed et exemplo praedicant.

132. Cum martyribus corpora sua per abstinentiam maceant.

133. Cum Christi confessoribus Deo semper in orationibus confitentur.

134. Cum sanctis virginibus, mentis puritatem cum corporis castitate servant.

135. Cum angelis, Deum jugiter laudant: qua sive vigilant, sive dormiant, omnia ad laudem Dei faciunt. Lib. 1, de *Regim. claustral.*

136. Monachus puriori splendere debet conscientia: nihil quippe monachum decentius ornat, quam cor mundum et conscientia pura. Super *Prolog. regule S. Bened.*, cap. 2, text. 16.

137. Officium monachi est planctus et poenitentia. In cap. 4 *Regule S. Bened.*, verbo *Monachorum*

138. Maxima virtus monachi, humilitas: et

maximum vitium ejusdem, superbia est. *Ibid.*, in cap. 2, verbo *Non*.

139. Pompa saeculi monachos non decet. *Ibid.*, verbo *Divitia*.

140. Quid est monachus delicias quaerens, nisi fomes delicti? Vitam monachi abstinentia ornat, obedientia decorat, patientia approbat. *Ibid.*

141. Qui querulosus est, monachus non est. *Ibid.*, in cap. 4, verbo *Charitas*.

142. Sunt quatuor exercitia monachi: oratio, lectio, meditatio, Labor. Oratio mundat, lectio instruit, meditatio conservat, labor recreat. *Ibid.*, verbo *Sacras*.

143. Talis debet esse monachi vita, ut omnis actio ejus oratio sit. *Ibid.*, verbo *Hinc*.

144. Monachus loquax et clamorosus, instrumentum artis diabolicae est. *Ibid.*, in cap. 7, gradu 11.

145. O quam bonum est monachum mori! tunc nullus dolebit se fuisse monachum, quando poterit monachus mori. *Prose.*

146. Ecce monachus vis mori, et non vis monachus vivere, cum vita mortem commendet, non mors vitam: qualis vis mori, talis vive. *Ibid.*, gradu 42.

147. Monachus, qui aliquid habet praeter Christum, non potest esse perfectus. Lib. 1, homil. 1, ad *Monachos*.

148. Nihil certe hono monacho felicius, nihil laboriosius, nihil fortius. *Ibid.*, homil. 2.

149. Mox ut monachus de securitate praesumpserit, jam sine dubio ad interitum tendit. *Ibid.*

150. Integritas observantiae regularis abundantiam peperit rerum temporalium, sed paulatim divitiae monachorum, puritatem ordinis funditus exinverunt. *Ibid.*, homil. 7.

151. Monachus, quia miles est regis aeterni, nunquam debet esse otiosus. *Ibid.*

152. Qui verus est monachus, nec laudibus extollitur, nec vituperatione frangitur, non intumescit necessarium rerum affluentia, nec contrahitur paupertate, lecta simul contemnit et tristia. *Ibid.*, homil. 18.

153. Humilitas monachum facit, superbia destruit et corrumpit. *Ibid.*, homil. 19.

154. Monachus incontinentes, apostata est. *Ibid.*, homil. 21.

155. Nulla in ornatu monastico gemma pretiosior obedientia et humilitate. *Orat. 1*, in conventu abbat. habita.

156. Via sine offendiculo, vita monachi est sine cupiditatis et timoris impedimento. Lib. 3, de *Summo bono*, cap. 47, sent. 3.

S. ISIDORUS
HISPAL.

157. Ille perfectus est monachus, qui hinc saeculo et corpore et corde discretus est. *Ibid.*, sent. 4.

158. Monachi adversa vitae hujus appetunt,

prospera contentum: ut dum ab eis hæc vita despiciatur, futura inveniat. *Ibid.*, sent. 5, etc.

159. Qui non rigida intentione monachi professionem sectantur, quanto superni amoris propositum dissolute appetunt, tanto proclivius ad mundi amorem demum reducuntur. *Prosec.*

160. Nam perfectio non perfecta, presentis vite repetit desideria: in quibus etsi nondum monachus se alligat opere, jam tamen alligat cogitationis amore.

161. Longe quippe a Deo est animus, cui hæc adhuc vita dulcis est: ipse enim quid de supernis appetat, quidve de infimis fugiat, nescit. *Ibid.*, cap. 20, sent. 1.

162. Summa virtus monachi, humilitas: summum vitium ejus, superbia est. *Ibid.*, cap. 19, sent. 1.

163. Tunc se quisque monachum judicat, quando se minimum existimaverit, etiam cum majora virtutum opera gesserit. *Ibid.*, etc.

164. Monachi, qui mundum deserunt, et tamen virtutes præceptorum sine cordis humilitate sequuntur, isti quasi de excelsio gravius corruunt: quia deterius per virtutum elationem deiciuntur, quam per vitia prolabi poterunt. *Ibid.*, sent. 2.

165. Tales nequaquam monachi vocitandi sunt, qui Deo sola professione, non actione conjunguntur. Lib. 2, de *Offic. Eccles.*, cap. 15.

S. IUD. PEL.

166. Secessionis monasticæ cupiditas, non est in urbis ac tumultibus immoratio. Lib. 1, epist. 220, ad *Pelusiot. monach.*

167. Si probus monachus fieri studeat, ne tuo ipsius arbitrio vivas, ac mores tuos tibi uni probatos esse velis. *Ibid.*, epist. 260, ad *Lucan. monach.*

168. Bellum et existima et crede esse monasticæ vite studium, gravius ac periculosius, quam sint ii gladii, qui in sensum cadunt, spiritualibus telis undique cinctum. *Ibid.*, epist. 308, ad *Abraham.*

169. Monasticam vitam colere cupis? lingue celeritatem freno coercere. *Ibid.*, epist. 325, ad *Cyrum.*

LEDV.

BLOS.

170. Monachus diceris, vide ut vere sis quod diceris, et opus fac monachi. In *Speculo monachorum.*

S. MAXIMUS

MART.

171. Nemo te decipiat, monache, quod liceat te servari, voluptatibus aut inani gloriæ servientem. *Centuria 2 de Charit.*, cap. 63.

172. Mundanorum officia, monachorum lapsus sunt: et monachorum officia, sunt lapsus mundanorum. *Prosec.*

173. Mundanorum officia, sunt divitiæ, et gloria, et præfecturæ, et delicia, et corpus carnosum, numerosa liberorum soboles, et reliqua

hæc consequuntur; ad quæ si monachus pervenerit, perit.

174. Officia autem, in quibus monacho elaborandum est, paupertas, ignominia, imbecillitas, continentia, malorum tolerantia, et quæ his sunt inimica: in quæ si mundi studiosus et amans incidit, præter animi propositum, ingentem lapsum esse existimet. *Centur. 3, de Charit.*, cap. 84.

175. Beatus monachus, qui se omnium peripetema, id est abjectissimum reputat. *Parentes.*

176. Apud mundanos radix malorum, avaritia est: apud monachos autem, gula. *Orat. 1, de Gula.*

177. Monachus dives ac copiosus, onusta navis est, atque in tempestate facile pessum iens. *Ibid.*, orat. 3, de *Avarit.*

178. Monachus ita paratus esse debet, tanquam crastino die moriturus: ac non ita corpus delinire, tanquam diu victurus. *Orat. 6, de Accidio.*

179. Vir claustralis, vir compeditus. *Serm. 50.*

180. Pedes illoti, manus neglectæ, inculta carnes, quasi quedam anchora est monachi in cella jugiter permanendi: accurata vero delicati corporis compositio, fomes est et occasio in publicum proeundi. *Opuscul. 12, cap. 25.*

181. Apud sæculares absentis monachi auctoritas gravis est; si autem presentis affuerit, nullius judicatur esse momenti. *Opuscul. 12, cap. 26.*

182. Errat, qui confidit se simul et monachum esse, et curio deservire. *Prosec.*

183. Quam male mercatur, qui monachorum presunt claustra deserere, ut mundi valeat militiam bajulare! Undis erutus sanus est piscis: non ut sibi vivat, sed ut alios pascat. *Opuscul. 36, cap. 1.*

184. Heu! quam perniciosa res, spiritus contumax et litigiosus in monacho! *Opuscul. 51, cap. 12.*

185. Ordinem habitumque monachicum, secundum baptismum dicere sancti Patres non dubitaverunt. Lib. 8, de *Spiritu sancto*, cap. 8.

186. Accelera, ut monachum te ostendas, non exteriorem hominem, sed interiorem ab affectionibus alienando. *Hecatonad. 3, sent. 22.*

187. Si illi nec patrem sepelire licuit, vae his qui monasticen professi, ad mundana regrediuntur negotia. *Super Matth.*, cap. viii, in illud: *Sine mortuis sepelire mortuos, etc.*

188. Cito obediens, frequenter orare, devote meditari, diligenter laborare, libenter studere, discursus vitare, solitudinem diligere, devotum faciunt monachum. *In Hortulo rosar.*, cap. 9.

189. Vere vita boni monachi crux est, et dux paradisi: inceptum est, retro abire non licet, nec relinquere oportet. Lib. 3, de *Imit. Chr.*, cap. 56, sect. 5.

S. NILUS.

S. PETRUS

DAMIANUS.

PETR. BLES.

S. PETRUS

DAMIANUS.

RUFERT. &

THALASSUS

TREPSEPH-

LACTES.

THOMAS A

KEMPIS.

IN VIT.

VATR.

190. Monachus si fidem habet, auro non indiget: si autem auro eget, fidem non habet, et servus Dei iste monachus non est. Lib. 1, in *Vita S. Joan. Eleemosynar.*, cap. 23.

191. Nefas est, ut monachum quis reprehendat in modico: in quæ si maximo, irreprehensibilis enim esse debet. Lib. 1, in *Vita S. Pachomii*, cap. 8, regul. 43.

192. Non decet monachum causa pecuniæ esse mercatorem, sed celestium honorum lucra mercantem. *Ibid.*, cap. 8, regul. 49.

193. Monachorum vita, angelicæ vite imitatio est. Lib. 1, in *Vita SS. Barlaam et Josephat.*, cap. 1.

194. Hoc vere monastici ordinis munus est, nunquam a spirituali opere vacuum inveniri. *Ibid.*, cap. 38.

195. Nisi quis fuerit conculcatus, monachus esse non potest. Lib. 3, num. 86.

196. Ille vere est monachus, qui se in omnibus vincit. *Ibid.*, num. 87.

197. Vita monachi hæc est, scilicet opera, obedientia, meditatio, ut non judicet, non obloquatur, non murmuret. Lib. 5, libello 1, num. 22.

198. Sicut leo terribilis est onagris, sic monachus probatus cogitationibus concupiscentiæ. Lib. 5, libel. 4, de *Continent.*, num. 45.

199. Monachus, qui non retinet linguam in tempore furoris, neque passionum corporalium relenctor erit. *Ibid.*, num. 49, etc.

200. Monachus, qui querulosus est, monachus non est: qui iracundus est, monachus non est. Lib. 5, libello 40, de *Discret.*, num. 54.

201. Debet monachus totus oculus esse, sicut Cherubin et Seraphin. Lib. 5, libello 11, num. 7.

202. Nihil ita Deo monachos familiares efficit, ut pulchra et honesta, et gratissima castitas. Lib. 10, cap. 452.

203. Voluntaria paupertas; tribulatio cum patientia, et discretio, instrumenta sunt monachi. *In sent.*, sent. 8.

204. Si facta est monacho despectio quasi laus, et paupertas sicut divitiæ, et esurics sicut epule, nunquam moriatur. *Ibid.*, sent. 23.

205. Oportet monachum cor forte habere ad singula, ut salvetur. *Ibid.*, sent. 74.

Vide etiam tit. *Concordia*, sent. 6; *Consvetium*, sent. 82; *Differentia*, sent. 19; *Dispensatio*, sent. 21; *Dormire*, sent. 25, 35, 46, 58; *Egredi*, fere per totum, *Examen*, sent. 114; *Familiaritas*, fere per totum, *Firmitas*, sent. 10; *Gloria vana*, sent. 177; *Hypocresis*, sent. 15; *Jejunium*, sent. 68; *Locus*, sent. 47; *Martyrium*, sent. 67; *Meditatio*, sent. 71, 73; *Monialis*, sent. 83; *Mortificatio*, 150; *Ornatus*, sent. 176; *Parentes*, sent. 138; *Pax*, sent. 119;

Paupertas, sent. 272, 274; *Possessio*, sent. 44; *Proprietas*, fere per totum, *Regula*, sent. 1, 34; *Reverentia* in genere, sent. 29; *Res*, sent. 88; *Risus*, sent. 35; *Seculum*, sent. 51; *Singularitas*, sent. 27; *Superbia*, sent. 87; *Tentatio*, sent. 275; *Tepiditas*, sent. 70; *Voluntas propria*, sent. 75, 77, 79, 81.

MONASTERIUM.

Etymologia. Monasterium dicitur, a *monos*, quod est unum: quia maxime debet ibi unitas reperiri. Part. 1, tit. 6, cap. 2, § 5.

Definitio et Differentia. Licet a nonnullis soleant indifferenter monasteria pro cenobiis appellari, tamen hoc interest, quod monasterium nomen est diversorii, nihil amplius quam locum, idest, habitaculum significans monachorum. *Prosec.*

Cenobium vero etiam professionis ipsius qualitatem, disciplinamque designat.

Monasterium potest etiam unus monachi habitatio nominari: cenobium autem appellari non potest nisi ubi plurimorum cohabitantium degit unita communio. *Collat. 18, Abbat. Piamonis*, cap. 10, per totum.

SENTENTIÆ PATRUM.

1. In monasterio ubi minima districte custodiuntur, ibi vigor monachorum inviolabilis permanet, ibi pax inter fratres, et omnia conquiescunt: ubi vero minimi excessus negliguntur, ibi totus ordo paulatim dissipatur et destruitur. *Epist. 6, ad Monach. Cisterciens.*

2. Infelix et maledictum illud claustrum, in quo arbor hypocrisis et vane gloriæ plantatur, et concrevit. *Serm. Dominica 2 Adventus.*

3. In quocumque monasterio sunt scissuræ charitatis, ibi les est in capitulo, dissolutio in choro, murmuratio in claustrum, gula in refectorio, carnis petulantia in dormitorio. *Serm. Sexages.*

4. Simpliciter fateor, ex quo Deo servare copio, quomodo difficile sum expertus meliores, quam qui in monasteriis profuerunt: ita non sum expertus peiores, quam qui in monasteriis ceciderunt. *Epist. 137, ad Clerum.*

5. Quantumlibet vigilet disciplina domus mores, homo sum et inter homines vivo: nec mihi arrogare audeo, ut domus mea melior sit, quam Arca Noe, ubi tamen inter octo homines, reprobus unus inventus est. *Prosec.*

6. Aut melior sit quam domus Abraham, ubi dictum est: Ejice ancillam, et filium ejus.

7. Aut melior sit quam domus Isaac, cui de duobus geminis dictum est: Jacob dilexi, Esau od o habui.

8. Aut melior quam cohabitatio ipsius Domini

S. ANTONIN.

JOAN. CASS.

S. ANSELM.

S. ANTONIUS

DE PADUA.

S. AUGUST.

Christi, in qua undecim boni perdidit et furem Judam tolleraverunt.

9. Aut melior sit postremo, quam cœlum, unde Angeli occiderunt. Epist. 137, ad Clerum.

10. Nemo positus in monasterio frater, recedat de monasterio *memento uxoris Loth, liberata est a Sodomis, et in via posita retrorsum respexit : ubi respexit, ibi remansit. Super *Psalm.* lxxv, versu penultimo; *Vovete et reddite.*

S. BERNARD.

11. Minus damnable est in seculo perire, quam in monasterio. Serm. 2, de S. Michael.

12. Merito stagnis monasteria comparantur, ubi quodammodo incarcerationi pisces evagandi non habeant libertatem; qui videlicet parati sint semper ad epulas spirituales, dicentes singuli intra se; quando veniet, qui me deferat? Serm. 1, de S. Andrea.

13. In monasteriis omnes recipimus spem meliorandi et a curia bonis facile recipere magis quam facere consuevit. Lib. 4, de Considerat. ad Eugen. pap.

14. Civitas parva et juxta, id est, non a seculo, in qua Loth ardente Sodoma salvatur, monasterium est. Serm. de Virgine.

15. Non venisti ad monasterium ut divitias terrenas habeas, sed ut virtutes spirituales acquiras, ut in simplicitate Deo servias, ut in humilitate Deo placeas, et ut voluntati alienæ obedias. Serm. 17, ad Sororem.

16. In monasterio est vita contemplativa, vita sancta, vita spiritalis, vita celestis, vita quieta, vita pacifica, vita tranquilla, vita angelica, vita casta, vita perfecta, vita plena virtutibus, vita sanctitatis. *Ibid.*, serm. 20.

S. CASSIARIUS

17. In monasterio servare venisti, non imperrare : obedire, potius quam jubere. Homil. 48.

ABREIAT.

18. Monasterium velut portus quietis, et quasi paradisi est. *Ibid.*, hom. 36.

S. CYRILLUS

19. Quod aqua piscibus, hoc idem monachis monasterium operatur. Epist. ad Aug. de miraculis D. Hieron.

HIEROSOL.

20. Conobium est cœlum terronum : ideo sicut angeli sancti in cœlo terronum Deo cum omni charitatis ardore, puritate ac reverentia : sic religiosus (quantum sibi possibile est) Deo servire debet in monasterio cum omni custodia, reverentia, et fervore. De Profess. Monast., art. 19.

DIONYSIUS

21. Recludi in claustrum est sibi ipsi occasionem recidivandi, aditum quoque mundane vanitatis amputare. De mortificat. vitæ, art. 5.

CARTHUS.

S. EPIPHAN.

22. Beatum monasterium, quod a temperantibus administratur. Væ autem monasterio, quod ab intemperantibus regitur : nam monasterium desolabitur ob ignaviam administrantium. De virtute, cap. 1.

23. Magnum in monasterio periculum est puerulum, nisi regatur atque instituitur. De timore Dei.

S. HIRON.

24. Ægyptiorum monasteria hunc morem tenent; non tam propter victus necessitatem, quam propter anime salutem. Epist. 4, ad Rusticam.

25. Præpositum monasterii timeas ut dominum, diligas ut parentem : credas tibi salutare, quidquid ille preceperit. *Ibid.*

26. Ita age et vive in monasterio, ut clericus esse merearis. *Ibid.*

27. Quod inter sæculi homines vel leve putatur, vel nihil; hoc in monasteriis gravissimum delictum est. Epist. 27, ad Eustochium.

28. Hæc charitas religiosos facit, hæc monachos : sine hac monasteria sunt tarlara, habitatores sunt demones : cum hæc vero sunt paradisa in terris, et in eis degentes sunt Angeli. In Regula monachorum, cap. 1, de Charitate.

29. In monasteriis sicut unum propositum, unus et animus est. Super *Psalm.* cxxxii, vers. 1, *Eccæ quam bonum, etc.*

30. In monasteriis, et maxime in cœnobis rixæ esse solent : non erubescimus, non dolemus. Prosec.

31. Dimisimus patres, dimisimus matres, dimisimus fratres, dimisimus sorores, dimisimus uxores, dimisimus filios, dimisimus patrias nostras, dimisimus domos : venimus in monasterium, et propter hæc dimisimus omnia, et propter rem frivolum cum fratribus rixam facimus in monasterio.

32. Dimisimus possessionem, dimisimus patriam, dimisimus seculum, et propter calamitatem rixam facimus in monasterio. Super *Psalm.* cxix, vers. ultimo. *Cum his qui oderunt pacem, etc.*

33. Si superbis Angelis non fuit utile cœlum, constat quia superbis religiosus non est utile monasterium. Super *Regul. D. August.*, cap. 2.

HUGO A. S.

34. Utilia sunt humilibus monasteria. *Ibid.*

VICTORE.

35. Monachi faciunt sibi claustra, quibus homo exterior teneri possit : sed utinam claustra facerent, quibus homo interior ordinate teneretur. Lib. 1, de Claustrum anime, cap. 1.

36. Tutius est claustrum, quam castrum. Lib. 1, de Claustrum anime, cap. 11.

37. Locus aliquando placet, aliquando displicet : placet quibusdam, non quia abundet fratribus, sed piscibus : placet, quia abundat fabulis; placet, quia cuncta possidet. *Ibid.*, lib. 2, cap. 13.

38. Claustrum carcer est spontaneus, clericorum locus quietis : securum efficit de externis, letum de internis, certum de æternis : si corpus

compescit, tamen mentem exhilarat. Lib. 4, de Propriet. rerum, cap. 3.

39. Edificia fratrum non superflua sint, sed humilia : non voluptuosa, sed honesta. Lib. 2, de Claustrum anime, cap. 4.

HUGO CALD.

40. Quot sunt claustra religiosorum, tot sunt greges ovium Christi : tilius autem est ovem esse in grege, et hominem in conventu, quam singularem; quia dispersas, et singulares oves lupus rapit, et ad dispergendum eas semper laborat. Super *Psalm.* lxxvii.

41. Claustrum est domus sapientie, cujus fundamentum est paupertas, parietes obedientia et continentia, altitudo humilitas, tectum vero est amator fraternitatis. Prosec.

42. Septem columnæ sunt septem observantia regulares, sc. cibi ariditas, vestis austeritas, jejuniorum continuatio, vigiliarum protractio, manuum labor, discipline rigor et orationum instantia. Super *Prov.* cap. 9.

S. JOHANNES

CHRYSOST.

43. Qui servit in monasterio Christo, Imperatori suo servit, signatus est cauterio regis sui. Habet scutum jejunium, habet galeam fidem, habet gladium sermonem Dei, habet loriceam vestimentum Jesum in baptisate. Homil. 18, ex Divers. in Math.

44. Vere domus luctus monasteria sunt, ubi cinis atque cilicium, ubi solitudo, ubi risus nullus, nullus negotiorum secularium strepitus, ubi jejunia, ubi terrenorum duritia lectulorum, ubi munda sunt omnia. Prosec.

45. Nullus ibi ildoribus locus, absunt procel sanguinis rivi, perturbationes, curæ, tumultus : tranquillo in portu ibi navigant monachi, ac veluti luminaria sunt, sublimi de loco navigantibus fulgore suo iter asperientes.

46. Mundus est locus ille, alta ibi quies atque silentium est : meum et tumi inde prorsus eliminatum est.

47. Neque vero nudos illic dormire fas est; inde ubi resurrexere, divinis laudibus in choro constituto instant, hymnosque propheticos canunt magno suavique concentu, et anticis numerosis : non fistula, non cithara, non ullum aliud instrumentum musicum sustinentes : sed illorum tantia convenientissima sunt, et amorem Dei, divinarumque rerum studium spirant. Homil. 14, super I Tim.

48. Sicut a terra in cœlum, sic est ad viri sancti confugere monasterium. Homil. 59, ad Popul. Antioch.

JOAN.

VITR.

49. Difficile ad monasterium convertitur, quem blandiens sæculi fortuna semel tenuerit in sua potestate. Epist. 14, ad Nicol. presbyt. Meritena.

50. Villa sane longe remota debet esse a monasterio, ne vicinitus posita, aut labis inferat periculum, aut famam indicat dignitatis In Regula monachorum, cap. 1.

S. ISID. HISP.

51. Deo inspirante erecta sunt monasteria, et cenobia constructa : ut in illis prelo lethali luxu carnalium voluptatum, atque abdicato usu temporalium volupiatum, mentes aptius contra se, et ferventius contra vitia dimicarent. De disciplina monast., cap. 1.

S. LAURENT.

JUSTIN.

52. Non minus vituperabile, quam ridiculosum est, mundo solo corpore, et hominum aspectibus renuntiasse, atque in monasterio otiosam ducere vitam. Prosec.

53. Non autem putes te esse securum, quia ad monasterium confugisti : quid prodest equis evasisse procellas, et in portu præ negligentia periclitari? *Ibid.*, cap. 7.

54. Claustrum est, hortus conclusus, paradisi deliciarum, thalamus nuptialis, cubile immaculatum, virtutum schola, tabernaculum federis, recinatorium sponsi, bellatorum statio, sanctitatis domus, castitatis custos, pudicitie firmamentum, religionis magisterium, obedientie sanctæ speculum. De Obedient., cap. 18.

55. Quid aliud monasteria, quam robustorum virorum adversus seipos dementium nuncupaverim castra? *Ibid.*, cap. 19.

56. In monasteriis contra malignos spiritus implacabile geritur bellum : ibi virtutum germinantium eradicantur sentes, ibi virtutum omnium institutio patet : non tamen in cunctis reperitur monasteriis, sed solum in illis, in quibus sacra religionis periclitantur vota. Prosec.

57. Sunt quippe multa cenobia, quam non sanctorum habitacula, sed latronum sunt dicenda spelunca, spectacula demonum, et officina vitiorum. *Ibid.*

PETR. BLES.

58. Claustrum semel ingressus, clausisti te, et Christi vinculis alligasti : clausisti sane et alligasti te per obedientie jugum, per discipline observantiam, per timoris et reverentie ligaturam. Epist. 13, ad Monach. Novit.

59. Video in claustris caelestes homines, aut potius angelos terrestres : quorum conversatio est in cœlis, qui quidam nobili superbia despicunt honores et divitias hujus mundi. *Ibid.*, epist. 102, ad Radingens. Abbat.

60. Habes in claustrum secretum solitudinis, locum penitentiae, pacem anime, contentationis arcum, gaudium in Spiritu sancto, consilium in hesitatione, in tantatione remedium, in omnibus efficac beneficium medicinæ. *Ibid.*, Invectiva contra depravator.

61. Ibi virtutum schola est, summus ibi mo-

desite usus, morum regularitas, legendi libertas, fraternitatis affectio, omnium communicatio.

62. Ibi disciplinæ vigor, lex obedientiæ, vinculum charitatis, et multa obsequia. *Ibid.*

S. PETRUS
DAMIANUS.

63. Vere claustrum paradisi est: hic prata virentia scripturarum, præterfluens lacrymarum undositas, quam de purissimis affectibus amor ille celestis eliquat. *Serm. 59, de S. Nicolao.*

64. Claustrum monasterii, vinarium est animarum. *Opusc. 52, cap. 2.*

Vide etiam tit. *Egredi*, sent. 83, 85, 86; *Paradisi*, sent. 40, 41; *Simonia*, sent. 94.

MONIALIS.

3. INNOC. III. *Definitio.* Monialis est se velle vivere secundum regulam beati Benedicti, vel beati Basilii, aut Augustini, aut aliorum. Et habetur in *Decretis Gratiani*, part. 2, causa 18, quest. 2, can. *Perniciosum*.

SENTENTIA PATRUM.

S. AMBROS.

1. Pulchritudinem quis potest majorem existimare decore ejus, quæ amatur a rege, probatur a iudice, dicatur Domino, consecratur Deo? *Lib. 1, de Virgin.*

2. Alunt plerique, maturioris ætatis virginæ esse velandas, neque ego abno sacerdotis esse cautionis debere, ut non temere puella veletur. *Prosec.*

3. Spectet plane, spectet ætatem sacerdos, sed fidei vel pudoris.

4. Spectet et maturitatem verecundiæ, examinet gravitatis cantem, morum senectam, pudicitiam annos, animos castitatis. *Lib. 3, de Virgin.*

S. ATHANAS.
MAGNUS.

5. Væ virgini, quæ non subest regulæ, est enim tanquam navis gubernatore destituta; rupto siquidem cacumine mali jactatur a fluctibus horsum illorsum (cum duce non habeat) donec offendant in scopulis, et statim pereat. *Prosec.*

6. Contra, beata est virgo, quæ sub regula est: est enim tanquam vitis fecunda in horto, ad quam veniens cultor ejus, palmites ipsius putat, illamque irrigat, et putridas herbas circumcirca evellit. *De Virgin.*

S. AUGUST.

7. Sacrate virginitatis nuptias coequare, non hoc Christiani, sed Joviniani est. In *Enchiridio*, cap. 68.

8. Virginali et viduali continentia expetita et electa, et voti debito oblata, jam non solum capessere nuptias, sed etiam non nubatur, nubere velle damnabile est. *De bono viduit.*, cap. 9.

9. Si vel spernentibus vel tardantibus sponsis, vel peregrinantibus maritis, carnalis concupiscentia potuit contineri, ne stuprum aut adulte-

rium committeretur; cur contineri non potest, ne sacrilegium committatur? *Prosec.*

10. Si repressa est, cum ferveret dilata: cur non opprimatur, cum frigerit amputata?

11. Plus ardentem ferunt libidinem, quæ non desperant ejusdem voluptatem: quæ autem in nuptiarum castitatem Deo vovent, ipsam semper subtrahunt, quæ fomes amoris est. *De bono viduit.*, cap. 29.

12. Non ipsa, quia virginitas est, sed quia Deo dicata est, honoratur. *De sancta Virginit.*, cap. 8.

13. Pergite, puellæ, pergite perseveranter in finem: laudate Dominum dulcissimum, quem cogitatis uberius: sperate felicissimum, cui servitis instantius: amate ardentius, cui placetis attentius. *Ibid.*, cap. 27.

14. Gaudium est virginum Christi de Christo, in Christum, cum Christo, post Christum, per Christum, propter Christum. *Prosec.*

15. Gaudia propria sunt virginum Christi: non sunt eadem non virginum, quamvis Christi. *Ibid.*

16. Hæ, quas ponit professionis, nubere volunt: et ideo non nubunt, quia impune non possunt. *Ibid.*, tract. 34.

17. Virgo est castimonialis, jam dicata Deo, habens cætera que vere ornant ipsam virginitatem, et sine quibus ipsa virginitas turpis est; quid prodest si sit corpore integra, mente corrupta? *Super Psalm. lxxv, versu penultimo. Vovete et reddite.*

18. Altior professio virtutis, altior debet ritum tenere vivendi. *De Templo Salomonis*, cap. 7.

19. Ut quid hæcenus Nonna et sanctimonialis vocitata es, quæ sub sanctitatis nomine, non tamen sancte conversaris? *Prosec.*

20. Cur velum in capite mentitur reverentiam, et sub velo petulans oculus exhibet impudentiam?

21. Caput geris velatum, sed elatum: sub signo verecundiæ sermo resonat inverecundus; risus immoderatus, incessus lascivior, vestis ornatio, uni inflata magis quam velate congruerent. *Epist. 114, ad Sanctimoniales quem quando.*

22. Sanctimonialis que cum Christo desiderat intrare ad nuptias, non debet hominibus dare sudariola, pectines, corrigias vel specula, aut fascias. *Serm. 61, ad Sororem.*

23. Sanctimonialis que cum hominibus in vanis delectatur, magna vanitate decipitur, et si-gnum demonstrat meretricis. *Ibid.*

24. Si in mente sanctimonialis sanctus amor esset, dona vanitatis et superfluitatis ab hominibus non acciperet. *Ibid.*

25. Mens casta et religiosa non desiderat a se-

V. BEDA.

S. BERNARD.

S. DONAY.

cularibus amicis accipere dona, sed a Christo, pro cuius amore contempsit omnia terrena dona. *Ibid.*

26. Sanctimonialis quæ Christum perfecte diligit, amplius adultæriæ amore, non recipit, id est, non amplius in malo homines diligit. *Ibid.*

27. Sanctimonialis quæ Christum perfecte diligit, delectabilia et superflua dona ab hominibus non recipit, quia Christum omnibus donis anteponebat. *Ibid.*

28. Cum sis Christo desponsata, si ante oculos hominum vis apparere, non es casta, sed adultera. *Ibid.*, serm. 64.

29. Sanctimonialis femina, quæ cum viro sola loqui desiderat, stultitia in mente ejus regnat. *Ibid.*, serm. 59.

30. Religiosa femina, quæ plus diligit hominem quam Christum, non est casta, sed adultera: quia Christum contemnit, cui fuerat desponsata. *Ibid.*, serm. 61.

31. Nihil prodest corpus velare, et mentem vitorum portulis maculare. *Prosec.*

32. Quid prodest nigris vestibus indui, et a detractione linguam non colibere? *Lib. 1. Phœveira*, cap. 37.

33. In monasterio posite non otio torpescant, non detractionibus, non obscenis confabulationibus incumbant: sed aut psalmodiarum modulationibus, aut manuum operationibus insistant. *Ibid.*

34. Minores natu eas, quæ protractæ sunt ætatis, obsequio sanctitatis venerentur. *Ibid.*

35. Protractæ annis, juniores dictis et exemplis ad bene vivendum informant. *Prosec.*

36. Nobiles genere nequaquam ignobilibus se præferant: quia personarum acceptor non est Deus. *Ibid.*

37. Religiosam quamquam non oportet, non deest, non expedit parentum suorum multis obligationibus implicari, aut quorumlibet extraneorum perniciosis familiaritate constringi. *Ibid.*

38. Pomposa vestimenta, quæ non utilitati, sed vanitati serviunt, fastidite atque detemnite, virginæ, Christi sponsæ. *Prosec.*

39. Multæ quæ in moribus diligunt, hoc et in vestibus et in operibus suis ostendant. *Ibid.*

40. Computari jam non potes inter puellas et virginæ Christi, quæ sic vivis, ut possis adamari. *De Discipl. et habitu Virgin.*, cap. 5.

41. Vince vestem, quæ virgo es, quæ Deo servis: vince aurum, quæ carnem vincis et sæculum. *Ibid.*, cap. 9.

42. Servate, virginæ, servate quod esse copistis, servate quod eritis: magna vos merces manet, præmium grande virtutis, munus maximum castitatis. *Ibid.*

43. Pejus est quam mechari, continentiam docere criminosis, et infamem ferre sanctimoniam. *De Singular. cleric.*, cap. 5.

44. Religiosæ personæ impatientes, contentiosæ, discordes, et proximis suis non ignoscens; non religiosam, sed diabolicam docent vitam; nec dignæ sunt nomine Christi vocari, sed adultæ sunt diaboli. *Prosec.*

45. Et quæ per impiæ voluntatis conformitatem, ac prævæ mentis consensum, cum diabolo spiritualiter fornicantur, adulteræ sunt diaboli, *De profess. monast.*, art. 2.

46. Si queratur cui monialis magis obedire teneatur, suæ abbatissæ, seu matri spirituali, an confessori? Respondetur quod quantum ad ecclesiasticæ sacramenta, magis obedire tenetur rectori et confessori: in his vero que ad observantiam pertinent regularem, magis adstricta est matri spirituali, cui et obedientiam vovit. *Ibid.*, art. 14.

47. Moniales jubentur et obligantur esse reclusæ, ut omnis occasio incontinentiæ eis penitus auferatur, et tanto purius ac libentius servant et inhereant sponso celesti, quanto plus separatae sunt ab humanis aspectibus ac mundanis consortiis. *Prosec.*

48. Non est dubium quin religiosæ personæ suam clausuram fideliter conservantes tanto jucundius post hanc vitam volabunt per longitudinem latitudinemque cæli empyræi, quanto nunc propter Deum in strictiori se continent loco.

49. Parum aut nihil confert clausura exterior corporalis, nisi mens clausa sit a cogitationibus vanis et vilibus, ab imaginatioribus fedis, a vitiosis affectibus, ab inquietudine passionum, a sollicitudine mundanorum, a secularibus occupationibus, curiositatibus, fabulationibus, atque oculi rumoribus. *Ibid.*, art. 15.

50. Speciali modo puellæ et femine religionem ingressæ, continentiamque professæ, dicendæ sunt Christi sponsæ, quatenus sponso immortali casto corpore porroque corde semper adherere valeant. *De Mortificatione vivifica*, art. 14.

51. Refrenatio lingue tanto plus necessaria est monialibus, quanto committere solent esse magis prone ad loquacitatem. *De Profectu spirit.*, art. 5.

52. Felix est anima illa, quæ dum in congregatione versatur, multorum est gaudium, et plurimi ex ea odificantur, vel illuminantur. *Homil. 7, ad Monachos.*

53. Dilectio claustris quasi murus est, antemurale regularis districtio: illa cogitationes sanctas in affectus dulces includit, hæc occasiones delinquendi repellit et excludit. *Prosec.*

54. Ille murus gratus est, antemuralis necessa-

DIONYSIUS
CAIUS.

S. EUSEBIUS
EMISENUS.

S. HILARIONUS
ANG.

rius : ille te coelestes inter delicias claudit, isto proseribit mundanas.

55. Si tibi votivum est cor tuum, velut hortum deliciarum prestare Christo, non aegre feras hoc autemralli si concludaris.

56. Delicias perdere vult, quas habet (si tamen habet) qua de munitione claustrii submurmurat.

57. Hortus nescit esse, qui non vult esse conclusus. Serm. 35, super *Cant.*, apud *D. Bernard.*

58. Moniales velle non habent; quod mulieri ab insidiis nequissimi hostis (qui rapinam meditatur) inducitur. In *Decretis Gratiani.*

59. Virgo in monasterio inter virginum choros vivat angelice, sit in carne sine carne, omne hominum genus nisi simile putet. Epist. 7, ad *Letam.*

60. Solent miseri parentes, et non plene fidei christiani, deformes et aliquo membro debiles filias virginitati tradere : et quae religiosiores sibi videntur, parvo sumpto (et qui vix ad alimenta sufficiat) eis dato, omnem censum secularium liberis largiuntur. *Ibid.*, epist. 8, ad *Demecriad.*

61. Contra naturam, immo ultra naturam est, non exercere quod nata sis interficere in te radicem tuam, et sola virginitatis poma decerpere : nescire thoram, omnem virorum horrore contactum, et in corpore vivere sine corpore. *Ibid.*

62. Monialis jejunia pro ludo habet, orationem pro delictis. Epist. 10, ad *Furiam.*

63. Nulli te unquam de generis nobilitate praeponas : neque obscuriores quasque, et humiliores loco natas, te inferiores putes. *Prose.*

64. Nescit religio personas accipere, nec conditiones hominum : sed animos inspicit singulorum, servum et nobilem de moribus praeiudicat. Epist. 14, ad *Celentiam.*

65. Quotiescumque te vana seculi delectaverit ambitio, quoties in mundo aliquid videris gloriosum, ad paradisi mentem transgredere, esse incipe quod futura es. Epist. 22, ad *Eustach.*

66. Non satis religiosa velis videri, nec plus humilis quam necesse est, ne gloriam fugiendo quaeras. *Ibid.*

67. Si quis te carpit quod sis christiana, quod sis virgo : non cures quod ideo dimiseris matrem, ut in monasterio inter virgines viveres, talis detractio laus tua. *Prose.*

68. Ubi non luxuria in puella Dei, sed dirivita carpitur, crudelitas ista pietas est : illum enim praefers matri, quem praefere iuberis et animae tuae. Epist. 47, de *Vitando suspecto contubernio.*

69. Huic mundo mortua esto, et nihil aliud, nisi de coelestibus cogitans, loquere ad sponsum tuum. Epist. 48, ad *Principium.*

70. O Virgo, cognosce statum tuum, agnosce

locum, agnosce propositum : Christi sponsa diceris, vide ne quid indignum ei, cui desponsata esse videris, admittas : cito scribit repudium, si in te vel unum videat adulterium. Epist. 14, ad *Mauritium filiam.*

71. De Dei virgine facta es corruptio Satanae, de sponsa Christi facta es scortum execrabile, de templo Domini fanum immunditiae, de habitaculo Spiritus sancti tugurium diaboli. Epist. 22, ad *Susannam laycam.*

72. Quae se spondit Christo, et sacrum velamen accepit, iam nuptis, iam immortalis juncta est viro, et iam si voluerit nubere communi lege conjugii, adulterium perpetrat, ancilla mortis efficitur. *Ibid.*

73. Non extollatur, nec improperet caeteris se tantum ex suis facultatibus attulisse : plus enim attulit soror pauperula, si ingrediens affectum habendi dimisit, quam quae multa afferens dona, superbia tulit. In *Regula Monacharum*, cap. 5, de *Simonia.*

74. Nondum Deo vivit, nondum religionis semitam Christique nuptias attigit, quae non efficitur ita simplex et pura, ut quicquid sibi mandatum fuerit per praepositam matrem, angelico putet ore transmissum. *Ibid.*, cap. 9, de *Correct.*

75. Dicam audacter, proh dolor ! Dei templa, Spiritus sancti vasa, et Deo dicata aedificia, nisi diligenti sorventur custodia, prostibula fiunt. *Ibid.*, cap. 18.

76. Coeli et Angelorum Dominum induta es, et terrenis adhuc immoraris ? Serm. 1, super *Epist. ad Colos.*

77. Moniales ille sunt fortiores, quae ad sobrietatem sustinendam sunt fortiores. De *Sanc-timoniali.*

78. Si oporteat alloqui personam secularem, tunc specialissime ori suo adhibeat montalis custodiam, ne omnino quidquam dicat, quod audientem non edificet. *Prose.*

79. Sa taliter in omnibus habeat, ne ullus, qui eam viderit, vel audierit ipsam sanctam monialem non reputet. *Ibid.*

80. Monialis in omnibus rebus fugere debet singularitatis, ut admirationis notam : hoc est, non debet facere aliter, quam aliae, ut vanam habeat gloriam : nec debet loqui quidquam eo quod possit iudicari aut multum sapientis, aut multum religiosa. *Ibid.*

81. Si familiaritas mulierum religiosis prohibita est, multo magis monialibus virorum facies seu gestus. *Ibid.*

82. Eas sponsalio amore sibi liberrissime foederat Deus, quas seculum non fodavit. Epist. 36, ad *Christianam sanctimonialem.*

S. HIERON.

TERTUL-

LIAN.

S. THOMAS

A VILLA

NOVA.

S. ANTONI-

NUS.

S. ANSELM.

JOAN. GERS.

S. AMBRO-

SIUS.

S. ANSELM.

S. AUGUST.

PETER. BLES.

83. Monachum, sive monacham, facit propria professio, vel paterna devotio. *Ibid.*, epist. 54, ad *Pictavianos archid.*

84. Beata es, quae spretis filiis hominum, filium Altissimi tibi elegisti in sponsum. *Prose.*

85. Tanto eris acceptior sponso tuo Christo, quanto fueris in veste vilior : quanto in cultu corporis tui abjectior, in sermone rarior, in vultu dejectior, in aspectu verecundior, in incensu maturior. Epist. 55, ad *Adelittam monialem.*

86. Nupsisti Christo, illi tradidisti carnem tuam, illi sponsasti maturitatem tuam : incede ergo secundum sponsi tui voluntatem, quia sponsas suas velari jubet. De *Virginibus velandis*, cap. 16.

87. Monialis quae curis saecularibus implicatur, spiritus suavitatem ignorat. De *S. Dorothea.*

Vide etiam tit. *Conjugium*, sent. 31, 42 ; *Epistola*, sent. 3 ; *Innocentia*, sent. 28 ; *Martyrium*, sent. 67 ; *Nobilitas*, sent. 25, 26, 27, 28 ; *Officium divinum*, sent. 28 ; *Saeculum*, sent. 51 ; *Sequi Christum*, sent. 79 ; *Simonia*, sent. 29.

MORES.

Definitio. Mores proprie dicuntur actus humani, qui conveniunt rationi : actus autem humani, qui discordant a ratione, non mores boni, sed mali dici debent. Part. 1, tit. 14, de *Lege Mosaitica*, cap. 3, § 2.

Divisio. Mores alii boni sunt, alii vero mali : boni virtutes dicuntur, mali autem vitia. De *similitudinibus*, cap. 133.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Non placet Deo, quem non suorum gravitas morum probat. Lib. 4, epist. 64, ad *Syagrium Vernensium episcop.*

2. Graviore inimici sunt pravi mores, quam hostes infesti. *Prose.*

3. Facilius enim pravitas hostium vinci potest, quam morum. Serm. 87, de *Eliseo.*

4. Grandis morum est assuefacienda maturitas, quae vincat naturam. Super *Psalm.* cxviii, serm. 18, vers. 5.

5. Non tunc mores discuntur, cum cito adveniunt, citoque recedunt, sed cum in anima stabiles existunt. De *Similitudinibus*, cap. 132.

6. Hi mores sunt optimi, per quos nobis etiam ipsa provenit (ad quam omni studio rapimur) agnitio veritatis. De *Moribus Eccles.*, cap. 28.

7. Mores nostri, non ex eo quod quisque novit, sed ex eo quod quisque diligit, dijudicari solent, nec faciunt bonos vel malos mores, nisi boni vel mali amores. Epist. 52, ad *Macedonium.*

8. Ornet mores tuos pudicitia, ornet sobrietas, et frugalitas. Epist. 182, ad *Bonifac.*

9. Pravorum morum quasi contrariis flatibus a coelesti patria repercuntur homines. Lib. 4, de *Doctrina christ.*, cap. 9.

10. Si bonis moribus propinquatur Deo, malis moribus receditur a Deo. Super *Psalm.* cxviii.

11. Noli bonae cantilenae tuae obstrere moribus malis. Super *Psalm.* cxviii, vers. 4.

12. Si sint boni mores, delectent : si sunt mali, emendentur et corrigantur. Tract. 1, super *Epist. Joan.*, de cap. 4.

13. Boni mores requirantur, omnibus vitam donavit, qui bonos mores instituit. De *Cataclysmo*, cap. 6.

14. Ambula moribus, non pedibus : multi enim ambulant bene pedibus, et male ambulant moribus. De *Verbis Domini*, serm. 55.

15. Nonnullis errare profuit aliquando ; sed in via pedum, non in via morum. In *Enchirid.*, cap. 17.

16. Ad eum qui ubique praesens est, non locis movemur, sed bonis moribus. Lib. 1, de *Doct. christ.*, cap. 10.

17. Amicitia similibus moribus confit. De *Gen. ad lit. imperfect. oper.*, cap. 16.

18. Non in pravis moribus natura dona culpanda sunt. Lib. 10, de *Genesi ad lit.*, cap. 13.

19. Non quisquam efficitur amicus Dei, nisi purgatis moribus. Lib. 52, de *Genesi contra Manich.*, cap. 2.

20. Ad eum qui ubique praesens est, non pedibus ire licet, sed moribus. Epist. 52, ad *Macedonium.*

21. Morum corrigendorum, nullus alius quam in hac vita locus est. Epist. 54.

22. Verus ornatus christianorum, mores boni sunt. Epist. 73.

23. Fuge per immobilem fidem ad mores bonos. De *Catechiz rudib.*, cap. 25.

24. Non malis convertentium moribus aliquis ad bonos mores convertendus est. De *Mendac.*, cap. 24.

25. Multi sunt intus, qui corda pie videntium suis perditis moribus cruciant. Lib. 18, de *Civ. Dei*, cap. 51.

26. Boni mores vitam bonorum, malorumque discernunt, et ad diversa perducunt. Lib. 3, contra *Crescon.*, cap. 4.

27. Nolite nos contristare malis moribus vestris. Tract. 18, super *Joan.*

28. Tenebrae metuendae sunt morum, non occulorum. *Ibid.*, tract. 35, circa init.

29. Boni mores delectant, mali corrigantur. Tract. 7, super *Epist. Joan.*

30. Quis in via morum errare timebit duce sapientia ? Serm. ad *Milites templi*, cap. 11.

31. Ad mores honestandos, vel corrigendos, per-

S. BERNARD.

GLOSS.

DECR.

S. HIERO-

NYM.

- necessaria est (cum multa quidem diligentia) disciplina censura. *Serm. 76, super Cant.*
32. Mores hominis lingua pandit, et qualis sermo ostenditur, talis animus comprobatur. *De inter. domo, cap. 43.*
- BORTIUS. 33. Probos mores sua præmia non relinquunt: quantumlibet igitur sevant mali, sapienter tamen corona non decedit, non arescit. *Lib. 4, de Consolat. philas., prosa 3.*
- S. BONAV. 34. Quid in hac vita bonis moribus melius? nonne ad componendos mores omnis nobis scriptura est tradita, et omnis moralis philosophia? *Serm. 2, de S. Laurent.*
35. Modicis paulatim per incertiam subreptibus maculis, tuta morum congeries inquinatur. In *Speculo discipl., part. 1, cap. 24.*
36. Uniformitas morum, uniformitatem juvat et indicat animorum. *Ibid., cap. 29.*
- S. CYPRIANUS. 37. Popularis existimatio solet dominorum mores ex servorum moribus æstinare. *De duplici mart., cap. 2.*
- S. CYRILLUS ALEX. 38. Mores scelesti, volutantesque, quæ ad turpissimam quæque præceptis rapitur, merito puniuntur. *Homil. 15, de Festis paschal.*
39. Molles atque effeminati mores Sanctis haud congruunt. *Ibid., homil. 22.*
- S. DIADOCH. 40. Mali mores, honestis moribus usu virtutis facti obedientes, intereunt. *De perfect. spirit., cap. 93.*
- S. DOROTH. 41. Nihil pejus pravis moribus cum mala consuetudine. *Doctrina 12.*
- S. EDMUNDUS. 42. Ille homo magna dignus est confusione, qui non vult vivere secundum suum gradum et conditionem. In *Speculo Eccles., cap. 6.*
- S. GREGOR. MAGNUS. 43. Arbitrantur se despici, qui bonorum mores despiciere consueverunt. *Lib. 14 Moral., cap. 2, super illud Job xviii: Quare reputati sumus?*
44. Existunt qualitates morum, quæ certis vitis sunt vicinæ: nam mores asperi, aut crudelitatis, aut superbie solent esse conjuncti: mores autem blandi, et quam decet paulo amplius latiores, nonnunquam luxurie et dissoluti. *Ibid., cap. 7.*
45. Quanto morum vita a rerum distat substantia, tanto gravior calumniator est, qui male vivendo viam infert alienis moribus. *Ibid., lib. 26, cap. 40.*
46. Mirum valde est, cum in cordibus sublimium regnat humilitas morum. *Ibid., cap. 49.*
47. Non verbis quero prosperari, sed moribus. *Lib. 7, in registr. indict. 1, cap. 30, epist. 30, ad Eulogium episc. Alexandr.*
- S. GREG. NAZ. 48. Moderati mores probandi sunt, non elati et fastuosi. *Super Eccles., cap. 7.*

49. Cum natura hominis diviniorem adeptam sit statum, ex moribus quisque suis effingitur. *De mortuis.*
- S. HIERONYMUS. 50. Mores magis elegantur, quam vultum elegantia. *Epist. 8, ad Demetriad.*
51. Mores dominarum plerumque ex ancillarum, et comitum moribus judicantur. *Ibid.*
52. Optimi sunt ad institutionem morum primi quique anni: habent in se lentum quiddam et molle, quod facile formari queat, atque ad arbitrium volentis trahi. *Epist. 1, ad Demetriad.*
53. Ad omnem morum perfectionem, mentis aciem intende, et ad cœlestem premium, cœlestem vitam para. *Ibid.*
54. Omne studium, omnisque cura, in orandis moribus exhibenda est. *Epist. 1, ad Demetriad.*
55. Mores mutare, singulasque virtutes animi formare in se, atque perlicere, grandis studii est, et longæ consuetudinis. *Ibid.*
56. Quod animus firmiter conservat, puritas mentis per bonos mores fideliter ordinat: quod moribus non convenit, discretio vera separat, removet, et expellit. *De anime medicina, cap. 8.*
57. Morigerationis est, servata propria virtute, se juste pieque moribus secum commemorantium contemperare. *De fractib. carnis et spiritus, cap. 15.*
- HUGO A S. VICTORE. 58. Mores boni bonum faciunt, mores mali malum reddunt. *Super Jonas, cap. 22.*
59. Correctio morum in quinque consistit: In modestia verborum, in ordine gestuum exteriorum, in maturitate incessus, in verecundia vultus, in humilitate habitus. *Super Ecclesiastic., cap. 2.*
60. Animi boni humores, boni mores sunt. *Super Epist. ad Titum, cap. 1.*
61. Mores sæculares sub habitu religioso retinere satis turpe est, et monstro simile. *Prose.*
62. Tales interius vivunt mundo, exterius mortui sunt, exterius lucent, interius foetent: exterius sunt oves, interius sunt lupi rapaces. *Super Gen., cap. 31.*
63. Multum valent virtus, et morum suavitas. *Homil. 53, super Gen.*
64. Hoc supremum philosophiæ culmen est, et Angelorum vita, ut cum prudens sis, nihil ficti, nihil simulati in tuis moribus adsciscas. *Homil. 63, super Matth. Oper. perf.*
65. Longe præstantius est, moribus splendere, quam rebus. *Lib. 5, de Nugis curial., cap. 17.*
66. Difficile est senem mores suos corrigere: enimvero senectus mores habet, non accipit. *De Instit. vite sacerd., cap. 2.*
67. Habet unaquaque gens mores suos, nec omnium est inter barbaros non barbare vivere. *Orat. 5, in conventu Abbat. habit.*

- S. GREG. NYS. 68. Mores longa consuetudine roborati, vix unquam mutantur. *Epist. 10, ad Nicol. presbyt. Mericens.*
- S. HIERONYMUS. 69. Sicut mali mores in bono colloquio corriguntur: ita bonos mores turpia colloquia corrumpunt. *Lib. 2, de Summo bono., cap. 29, sent. 5.*
- S. ISIDORUS HISPAL. 70. Deteriores sunt, qui sive doctrinis, seu exemplis, vitam moresque honorum corrumpunt, his qui substantias aliorum prædique diripiunt. *Prose.*
- HUGO A S. VICTORE. 71. Hi enim ea quæ extra nos sunt, sed tamen nostra ipsorum diripiunt: corruptores vero morum, proprio nos aufferunt; quoniam divitiis justorum, mores eorum sunt.
- S. ISID. PEL. 72. Multum ergo distant damna morum, a damnis temporalium rerum: cum ista extra nos sint, mores vero in nobis. *Ibid., lib. 3, cap. 38, sent. 5.*
73. Morum cum prudentia conjuncta tranquillitas, gravis atque constantis animi maximum argumentum est. *Lib. 3, epist. 190, ad Zenon. presbyt.*
- S. LAURENT. JUSTINIAN. 74. Grata indigent non mediocri, qui inveteratos cupiunt et volunt abolere mores. *De Casto conviv., cap. 7.*
- PETR. BLES. 75. Mores a convictu trahuntur. *Epist. 107, ad Amic. suum.*
- HUGO CARO. 76. Melius est tibi domum tuam augere moribus, quam possessionibus. *Ibid., epist. 134, ad Vailhelm. electum.*
- S. PETRUS CHRYSOLOG. 77. Si amicos morum facit imitatio, morum similitudo conjungit. *Serm. 101.*
- S. PROSPER. 78. Mores ejus verecundia custos integritatis ornet, ut ei placeat quod ante sordebat, quando sordidus erat: et sordeat quod ante placebat, quando ipse bonis omnibus displicebat. *Lib. 2, de Vita contempl., cap. 5.*
- SALVIANUS. 79. Pessimum hoc est, quod libentius omnes deteriora sectantur; et facilius mala institutio depravat bonos, quam bona emendet malos. *Ibid., lib. 7.*
- S. JOANNES CHRYSOST. 80. Non sanctum est, ut de moribus amici cito perperam sentias, *Lib. 1, epist. 11, ad Montium.*
- S. SYNESIUS EPISCOPUS. 81. Nulli æque mores Deo execrabiles sunt, ac famigeratoris, qui ex obscuro vulnus infligit. *Epist. 44, ad Joan.*
- THALASSIUS. 82. Similitudo morum vel bonorum, vel malorum, filios vel Dei, vel Satana. *Heccatonad. 2, sent. 58.*
- S. THOMAS AQUINAS. 83. Illi mores dicuntur boni, qui rationi congruunt: mali autem, qui a ratione discordant. *1, 2, quæst. 100, art. 1.*
- THOMAS A EMPIS. 84. Multi judicantur stulti, quia moribus sunt inculti. *In Hortulo Rosarum., cap. 9.*
- IN VII. 85. Mores in animo vehementer corroborati,

ægre expugnari atque obliiterari possunt, verborumque potius blanditiis, quam vi commutantur. *Lib. 1, in Vita sanctorum Barlaam et Joseph., cap. 33.*

SENTENTIA PAGANORUM.

86. Modicus situs, nota morum est optimorum. *Lib. 1, de Historia animal., cap. 10.*
- ARISTOTEL. 87. Mores hominum, corporum motionibus discernuntur. *Lib. 4, Ethic. ad Nicomach., cap. 8.*
88. Mores honestos aut praves elucere necessum est in persecutione. *Lib. 2, Ethic. ad Eudomium.*
- SENECA. 89. Pudeat cum animalibus permixtas mores. *Lib. 2, de Ira., cap. 34.*
90. Sumuntur a conversantibus mores. Ebriosus convictores in amorem vini trahit; impudicorum cœtus fortem quoque et silicem virum emollit; avaritia in proximos viras suum transfert. *Lib. 3, de Ira., cap. 7.*
91. Civilitatis mores magis corrigat parcitas animadversionum. *Lib. 1, de Clement. ad Neroem., cap. 21.*
92. In mores fortuna jus non habet. *Epist. 36.*
93. Hoc habent inter cœtera boni mores, placeant sibi et permanent. *Epist. 47.*
94. Defuit esse remedioculus, ubi quæ fuerant vitia, mores sunt. *Epist. 39.*
95. Non quidquid morale est, bonos mores facit. *Epist. 121.*
96. Mores alia aliter attingunt, quedam illos corrigunt et ordinant, quedam naturam eorum et originem scrutantur. *Ibid.*
97. Quomodo scies, qui mores habendi sunt, nisi quid homini sit optimum, invenieris; nisi naturam ejus inspexeris? *Ibid.*
98. Ut sunt mores tui, talis est vita tua. *Sent. 317.*
- SIXTUS PHILOSOPH. Vide etiam tit. *Derisio, sent. 6; Discordia, sent. 22; Honor, sent. 103, 105; Juventus, sent. 19; Locutio, sent. 130; Mutatio, sent. 53; Nobilitas, sent. 83; Passio Christi, sent. 77; Persona, sent. 11; Pudicitia, sent. 50; Religiosus, sent. 113; Sanctitas, sent. 86; Sequi Christianum, sent. 108; Tristitia, sent. 25.*

MORS IN GENERE.

Etymologia. Mors est dicta a morsu primi hominis, quia vellicæ arboris pomum mordens, mortem incurrit. *Serm. Dom. 5, in Passione.*

Definitio. Mors bonorum non est, nisi acceleratio glorificationis, diruptio carceris, finis peregrinationis, portus navigationis, contritio laquei, depositio vetustæ vestis, induitio novæ, depositio ponderis, dejectio atrocissimi hostis, solutio debiti naturalis. *Super Prov., cap. III.*

Mors nihil aliud est, quam finis et defectus vite, quæ tamen non est, aliquid positivum, sed privativum. *Lib. 5, Contempl. de morte, cap. 1.*

S. ANTONIUS DE PADUA. HUGO CARD. IDIOTA.